

Odborná příprava na pobočných stanicích jednotek Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje

Bc. Michal Kubela, MBA

Diplomová práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Michal Kubela
Osobní číslo:	L23041
Studijní program:	N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace:	Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Odborná příprava na pobočných stanicích jednotek Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje

Zásady pro vypracování

1. Provedte rešerši literatury týkající se odborné přípravy příslušníků Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje.
2. Definujte právní rámec odborné přípravy příslušníků Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje.
3. Identifikujte a vyhodnotte současnou situaci odborné přípravy příslušníků na pobočných stanicích Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje.
4. Navrhněte řešení pro zkvalitnění odborné přípravy příslušníků na pobočných stanicích Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. BENEKE, Nils & kollegen, *Das Feuerwehr – Lehrbuch, Grundlagen – Technik – Einsatz*. 7 Auflage. Stuttgart: Kohlhammer, 2021. ISBN 978-3-17-040620-9.
2. *Bojový řád jednotek požární ochrany II*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2017. ISBN 978-80-7385-197-2.
3. KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva II*. Vysokoškolská učebnice. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015. ISBN 978-80-87472-92-7.
4. NITRA, Josef. *Pompiéři, požárníci, hasiči: dějiny českého hasičství*. Praha: Triton, 2020. ISBN 978-80-7553-796-6.
5. ZPĚVÁK, Aleš. *Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář*. Komentáře Wolters Kluwer. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-199-8.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jan Strohmandl, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **2. prosince 2024**

Termín odevzdání diplomové práce: **25. dubna 2025**

L.S.

prof. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení diplomové práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval; v případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne 25. 04. 2025

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Práce hodnotí současný stav odborné přípravy na pobočných stanicích jednotek Hasičského záchranného sboru (HZS) Zlínského kraje, identifikuje rozdíly mezi centrálními a pobočnými stanicemi, zkoumá spolupráci s externími organizacemi a navrhuje implementaci moderních výcvikových metod. Analýza byla provedena na základě dotazníkového šetření mezi příslušníky HZS, přezkoumání legislativních předpisů a rešerše odborné literatury.

Výsledkem práce je zjištění, že pobočné stanice čelí několika zásadním problémům, mezi něž patří omezená dostupnost moderních výcvikových technologií, nízká frekvence specializovaných kurzů a nedostatečná spolupráce s externími partnery. Další identifikované nedostatky zahrnují nerovnoměrnou úroveň školitelů, absenci jednotného systému plánování výcviku a nedostačující úroveň zaměření na psychologickou přípravu hasičů. Na základě těchto poznatků byla navržena opatření ke zlepšení odborné přípravy, včetně zavedení výměnných pobytů mezi centrálními a pobočnými stanicemi, rozšíření praktického výcviku a spolupráce s výrobcí technologií, například v oblasti zásahů u fotovoltaiických zařízení.

Práce přispívá k optimalizaci odborné přípravy hasičů, nabízí konkrétní návrhy na zlepšení školení a rozšiřuje diskusi o možnostech modernizace výcvikových metod v podmínkách pobočných stanic. Přínosem je vytvoření koncepčního rámce pro efektivnější organizaci výcvikových aktivit a zvýšení připravenosti hasičů na specifické zásahy v měnících se podmínkách zásahové činnosti.

Klíčová slova: Analýza slabin, moderní výcvikové technologie, odborná příprava, organizace výcviku, příprava na mimořádné události, virtuální realita.

ABSTRACT

The work evaluates the current state of training at branch stations of the Fire Rescue Service (HZS) units of the Zlín Region, identifies differences between central and branch stations, examines cooperation with external organizations and proposes the implementation of modern training methods. The analysis was carried out on the basis of a questionnaire survey among members of the HZS, a review of legislative regulations and a search of professional literature.

The result of the work is the finding that branch stations face several fundamental problems, including the limited availability of modern training technologies, low frequency of specialized courses and insufficient cooperation with external partners. Other identified shortcomings include the uneven level of trainers, the absence of a unified training planning system and an insufficient level of focus on the psychological preparation of firefighters. Based on this knowledge, measures were proposed to improve training, including the introduction of exchange stays between central and branch stations, the expansion of practical training and cooperation with technology manufacturers, for example in the field of interventions with photovoltaic devices.

The work contributes to the optimization of professional training of firefighters, offers specific suggestions for improving training and expands the discussion on the possibilities of modernizing training methods in the conditions of branch stations. The contribution is the creation of a conceptual framework for a more effective organization of training activities and increasing the readiness of firefighters for specific interventions in changing conditions of intervention activities.

Keywords: Emergency preparedness, professional training, modern training technologies, training organization, virtual reality, vulnerability analysis.

Rád bych poděkoval svému vedoucímu diplomové práce panu Ing. Janovi Strohmandlovi, Ph.D. za jeho cenné rady a připomínky.

Dále bych chtěl poděkovat své rodině za podporu při mém studiu, mým nadřízeným a kolegům, kteří během několika let mého působení u bezpečnostního sboru ovlivnili mé působení a také všem, kteří mi pomáhali s podklady k této diplomové práci.

OBSAH

ÚVOD.....	13
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ.....	14
I TEORETICKÁ ČÁST	16
1 HISTORICKÝ VÝVOJ HASIČŮ.....	17
1.1 VÝVOJ HASIČSTVÍ OD STŘEDOVĚKU PO SOUČASNOST	17
1.2 MILNÍKY VE VÝVOJI POŽÁRNÍ OCHRANY A ZÁSAHOVÝCH JEDNOTEK	18
2 HASIČKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY	20
2.1 STRUKTURA HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY	20
2.1.1 Role a úkoly Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru	22
2.1.2 Role a úkoly Integrovaného záchranného systému	23
2.2 MODERNÍ TECHNOLOGIE V ČINNOSTI HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU.....	23
2.3 VÝVOJ POŽÁRNÍ OCHRANY V ČESKÉ REPUBLICE	24
3 LEGISLATIVNÍ RÁMEC ODBORNÉ PŘÍPRAVY	26
3.1 ZÁKONY A VYHLÁŠKY TÝKAJÍCÍ SE ODBORNÉ PŘÍPRAVY.....	26
3.2 SPECIFIKA A POVINNOSTI ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI PRO HASIČE	27
4 ODBORNÁ PŘÍPRAVA PŘÍSLUŠNÍKŮ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU	29
4.1 PLÁN ODBORNÉ PŘÍPRAVY A VZDĚLÁVÁNÍ.....	30
4.2 VSTUPNÍ PŘÍPRAVA PRO NOVÁČKY	31
5 NÁSTUPNÍ ODBORNÝ VÝCVIK.....	34
6 DÍLČÍ ZÁVĚR	36
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	39
7 POVINNÝ VÝCVIK A CVIČENÍ.....	40
7.1 TAKTICKÁ A PROVĚŘOVACÍ CVIČENÍ.....	42
7.2 ODBORNÁ ZNALOST	43
7.3 FYZICKÁ ZDATNOST	43
7.4 VÝCVIK V POLYGONU	43
8 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM.....	45
8.1 SBĚR DAT	45
8.2 ANALÝZA A VYHODNOCENÍ	49

8.3	DISKUSE NAD DOSAŽENÝMI ZJIŠTĚNÍMI / VÝSLEDKY	52
8.4	ODPOVĚDI NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY	53
8.5	SHRNUTÍ VÝSLEDKU VÝZKUMU	55
9	POROVNÁNÍ S CENTRÁLNÍ STANICÍ.....	58
10	ZDOKONALOVACÍ PŘÍPRAVA A NÁVRHY OPATŘENÍ.....	60
10.1	NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ ODBORNÉ PŘÍPRAVY NA POBOČNÝCH STANICÍCH	61
10.2	IMPLEMENTACE SPOLUPRÁCE S EXTERNÍMI ORGANIZACEMI.....	62
	ZÁVĚR.....	65
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	68
	SEZNAM OBRÁZKŮ	72
	SEZNAM TABULEK.....	73
	SEZNAM GRAFŮ	74
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	75
	SEZNAM PŘÍLOH.....	76

ÚVOD

Odborná příprava na pobočných stanicích jednotek HZS představuje důležitý prvek, který zajišťuje vysokou úroveň kvalifikace a efektivity hasičů při zásazích. Tyto stanice musí pravidelně organizovat výcvik zaměřený na praktické dovednosti, jako je manipulace s technikou, práce s nebezpečnými látkami nebo orientace v krizových plánech. Významnou částí přípravy jsou také simulace reálných situací, které hasičům umožňují lépe reagovat na širokou škálu možných scénářů. Přizpůsobení výcvikových programů místním podmínkám, jako jsou geografická a infrastrukturní specifika, je důležité pro efektivní zvládnutí zásahů v daném regionu.

Součástí denní přípravy na pobočných stanicích je nejen pravidelný výcvik včetně fyzických aktivit, ale také nácvik taktických scénářů, které mají za cíl udržet vysokou úroveň připravenosti. Tyto aktivity mohou být náročné a při jejich plánování je důležité zohlednit potencionální přetížení personálu. Optimalizace výcvikového režimu pomáhá zajistit rovnováhu mezi zachováním fyzické a psychické odolnosti hasičů a jejich schopností podávat maximální výkon při skutečných zásazích.

V posledních letech se zvyšuje význam spolupráce s externími subjekty, které přispívají k rozvoji odborné přípravy. Například automobilový průmysl poskytuje zázemí pro trénink manipulace s vraky vozidel a elektromobily, což reflektuje aktuální trendy v oblasti dopravních nehod. Spolupráce s univerzitami a výzkumnými institucemi pak umožňuje implementaci pokročilých výcvikových metod, jež podporují inovativní přístupy v odborném vzdělávání hasičů.

Neodmyslitelnou součástí přípravy jsou také pravidelná přezkoušení a taktické nácviky, jejichž cílem je zajistit, aby každý příslušník HZS disponoval aktuálními znalostmi a dovednostmi potřebnými pro řešení mimořádných událostí. Tyto aktivity jsou plánovány s ohledem na dostupnost personálu a provozní potřeby stanic, což minimalizuje riziko ztráty odbornosti. Moderní metody simulace reálných situací zvyšují efektivitu přípravy a legislativní změny. Pobočné stanice musí být schopny integrovat nejnovější poznatky do svých výcvikových programů a současně reflektovat potřeby regionu, ve kterém působí. Tento přístup zajišťuje nejen lepší připravenost na krizové situace, ale také dlouhodobé zvyšování kvality poskytovaných služeb a ochrany obyvatelstva.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ

Cílem práce je analyzovat rozdíly v odborné přípravě příslušníků mezi centrální a pobočnými stanicemi jednotek Hasičského záchranného sboru (HZS) Zlínského kraje a na základě hodnocení současného stavu navrhnout možnosti jeho zlepšení. Práce se zaměřuje na zhodnocení stávající úrovně odborné přípravy, identifikaci potenciálních nedostatků a formulaci konkrétních doporučení pro zvýšení efektivity vzdělávání a výcviku příslušníků na pobočných stanicích. Součástí návrhu je také zvážení možnosti spolupráce s externími organizacemi a využití moderních výcvikových metod, jako jsou simulace krizových situací nebo nácvik zásahů spojených s novými technologiemi, například hašením elektromobilů. Výsledkem práce je soubor doporučení, které by vedly k lepší odborné přípravě na pobočných stanicích jednotek Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje, jehož přínos a funkčnost by měly být v budoucnu ověřeny v praxi.

Výzkumnými otázkami práce jsou:

VO1: „*Jaké jsou hlavní nedostatky v systému odborné přípravy na pobočných stanicích jednotek HZS Zlínského kraje?*“

První výzkumná otázka se zaměřuje na identifikaci problémových oblastí v současném systému přípravy, zejména v oblastech výcviku, dostupnosti výukových materiálů a technického vybavení, jakož i rozdílů mezi centrálními a pobočnými stanicemi. Výzkum bude hledat konkrétní překážky, které mohou ovlivňovat efektivitu a kvalitu přípravy hasičů na pobočných stanicích.

VO2: „*Jaké moderní metody výcviku a odborné přípravy lze implementovat na pobočných stanicích jednotek HZS?*“

Cílem druhé výzkumné otázky je zmapovat nové přístupy a technologie, které mohou zlepšit odbornou přípravu. Zkoumány budou například možnosti využití simulátorů, virtuální reality, specializovaných polygonů nebo nových vzdělávacích metod, které by mohly být přínosné pro trénink na pobočných stanicích HZS Zlínského kraje.

VO3: „*Jak spolupráce s externími organizacemi ovlivňuje kvalitu odborné přípravy na pobočných stanicích jednotek HZS?*“

Třetí výzkumná otázka se zaměřuje na hodnocení vlivu externí spolupráce, například s automobilovými firmami, univerzitami nebo výzkumnými institucemi. Výzkum bude

zjišťovat, jak tato spolupráce přispívá ke zlepšení přípravy hasičů, například prostřednictvím přístupu k inovativním technologiím nebo odborným školením, jež jsou zaměřena na nové typy rizik, jako jsou elektromobily a fotovoltaické systémy. V práci bude využita kombinace několika metod, které zajistí komplexní přístup k problematice odborné přípravy na pobočných stanicích jednotek (HZS) Zlínského kraje. Nejprve bude provedena literární rešerše a poskytne kontext pro analýzu současného stavu odborné přípravy. Další metodou bude deskriptivní analýza, která umožní detailní popis současného systému odborné přípravy na pobočných stanicích. Prostřednictvím této metody budou identifikovány procesy, struktura výcviku a případné rozdíly v přístupu k odborné přípravě mezi centrálními a pobočnými stanicemi.

Důležitou částí práce bude také dotazníkové šetření mezi příslušníky HZS na pobočných stanicích. Dotazník bude sloužit ke sběru názorů a zkušeností hasičů týkajících se organizace výcviku, jeho kvality a relevance. Výsledky šetření budou následně analyzovány pomocí statistických metod, aby bylo možné odhalit hlavní trendy a problematické oblasti.

Součástí práce bude také srovnávací metoda, která umožní porovnat současné výcvikové postupy s moderními metodami používanými v jiných regionech či institucích. Tato metoda pomůže navrhnout inovace a zlepšení systému odborné přípravy na pobočných stanicích.

Pro tvorbu textu a návrh struktury práce budou využívány brožury a edice určené pro příslušníky HZS, které poslouží jako podpora při generování některých odborných podkladů. Veškeré předem vygenerované části textu budou podrobeny manuální stylistické a sémantické kontrole, upraveny a citovány v souladu s pravidly vědecké práce. Tento proces zajistí odbornou úroveň a správnost použitých informací. Takový přístup umožní efektivní zpracování obsahu při zachování vysoké kvality a přesnosti.

V práci bude rovněž využita metoda syntézy a propojení informací z různých zdrojů s cílem vytvořit ucelený pohled na odbornou přípravu na pobočných stanicích jednotek HZS Zlínského kraje. Tímto způsobem budou jednotlivé poznatky z legislativy, odborné literatury, dotazníkových šetření a srovnávacích analýz sloučeny do koherentního celku, který umožní identifikovat klíčové aspekty a navrhnout opatření ke zlepšení vzdělávání a výcviku hasičů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORICKÝ VÝVOJ HASIČŮ

Historie hasičských jednotek sahá hluboko do minulosti, kdy vznikaly první organizované skupiny zaměřené na ochranu majetku a lidských životů před požáry. Již ve středověku se objevily primitivní formy požární ochrany, například vodní cechy, které se specializovaly na hašení požárů pomocí jednoduchých nástrojů (Nitra, 2020). Vývoj těchto struktur byl ovlivněn zejména technologickými inovacemi a rostoucími potřebami městské společnosti, která se s rozvojem urbanizace potýkala s častějšími a závažnějšími požáry.

Moderní organizace hasičů, jak je známe dnes, začaly vznikat během průmyslové revoluce, kdy se začaly zavádět první profesionální jednotky a technika, jako jsou parní stříkačky a později motorová hasičská vozidla (Beneke, 2021). Současně se formovaly legislativní základy, které stanovily povinnosti obcí a měst při zajišťování požární ochrany. Tyto změny umožnily efektivnější koordinaci zásahů a položily základy pro vznik specializovaných záchranných sborů s jasně definovanými úkoly a kompetencemi.

1.1 Vývoj hasičství od středověku po současnost

Ve středověku se požární ochrana rozvíjela jako reakce na časté a ničivé požáry, které ohrožovaly dřevěné stavby a hustě osídlená města. První pokusy o organizaci byly založeny na občanské spolupráci a jednoduchých opatřeních, například pravidlech o manipulaci s ohněm nebo povinnosti hlídkování v nočních hodinách (Kavan, 2015). Požární prevence byla v té době vnímána jako lokální záležitost, což vedlo k rozvoji vodních cechů a zavedení primitivních hasicích nástrojů, například věder nebo ručních pump.

S nástupem renesance a technického pokroku došlo k prvním inovacím v oblasti hasičské techniky (Blažková a Buček, 2015). Objevily se ručně ovládané stříkačky, které zlepšily efektivitu zásahů, a města začala organizovat stálé skupiny hasičů. Tyto skupiny byly často financovány městskými radami nebo bohatými patrony, což umožnilo investice do lepšího vybavení a tréninku (Vilášek et al., 2014). Přesto byly zásahy stále z velké části založeny na improvizaci a spolupráci místních obyvatel.

Průmyslová revoluce přinesla zásadní změny ve způsobu, jakým byly hasičské jednotky organizovány a vybavovány. Zavedení parních stříkaček a železných vodních nádrží výrazně zvýšilo schopnost efektivně reagovat na požáry ve stále hustěji osídlených městech. Během tohoto období se začaly formovat první profesionální jednotky, které fungovaly jako součást městských struktur a měly jasně definované povinnosti

a odpovědnosti (Procházková a Procházka, 2014). Ve 20. století došlo k dalšímu rozvoji požární ochrany, a to zaváděním motorových stříkaček, specializovaných ochranných pomůcek a sofistikovaných komunikačních systémů. Tyto inovace umožnily rychlejší a koordinovanější reakce na požáry, což vedlo k efektivnější ochraně životů a majetku. Zároveň byly vytvořeny legislativní základy pro organizaci hasičských sborů, které reflektovaly potřebu celostátní koordinace a jednotných standardů výcviku (Neugebauer, 2018).

V současnosti jsou hasičské sbory považovány za nedílnou součást integrovaných záchranných systémů. Zaměřují se nejen na hašení požárů, ale také na záchranné operace při dopravních nehodách, přírodních katastrofách nebo úniku nebezpečných látek. Tento vývoj reflektuje rostoucí požadavky na univerzálnost a specializaci hasičů, kteří dnes využívají nejmodernější technologie, včetně dronů a digitálních systémů pro krizové řízení (Zpěvák, 2019).

Budoucnost hasičství směřuje k dalším inovacím mezi něž patří využití umělé inteligence pro predikci požárů nebo robotických systémů pro zásahy v obtížně dostupných oblastech. Zároveň se stále více klade důraz na ekologické aspekty požární ochrany, například použití biologicky odbouratelných hasicích prostředků. Tento kontinuální vývoj ilustruje, jak se hasičství přizpůsobuje měnícím se podmínkám a potřebám moderní společnosti (Hromada, 2014).

1.2 Milníky ve vývoji požární ochrany a zásahových jednotek

Vývoj požární ochrany byl formován sérií významných milníků, které zásadně ovlivnily její podobu a efektivitu. Jedním z prvních kroků bylo zavedení organizovaných požárních hlídek v městských oblastech během středověku. Tato praxe vznikla jako odpověď na časté ničivé požáry a spočívala v pravidelném hlídkování, během něhož byla kontrolována bezpečnost ohnišť a odstraňovány potenciální zdroje požárů (Kolektiv autorů, 2017). Tento přístup se stal základem pro modernější systémy prevence.

Dalším zásadním milníkem bylo zavedení prvních mechanických hasičských stříkaček v 16. století, které výrazně zvýšily efektivitu hašení a umožnily rychlejší reakce na požáry ve městech. Významnou roli při zdokonalování těchto nástrojů, které se postupně staly běžnou součástí vybavení hasičských jednotek, hráli vynálezci, jako například německý inženýr Hans Hautsch (Nitra, 2020). Tyto inovace položily základy moderní hasičské techniky.

Průmyslová revoluce přinesla další významný posun v oblasti hasičské techniky, a to díky zavádění prvních parních hasičských stříkaček a později motorových vozidel do praxe. Tento technologický vývoj umožnil rychlejší přepravu hasičských jednotek a jejich vybavení na místo zásahu. Zavedení parních strojů zároveň zvýšilo tlak a dosah vody, což výrazně zefektivnilo hašení požárů ve výškových budovách a v hustě osídlených oblastech (Vilášek et al., 2014).

V průběhu 20. století se významně rozšířil rozsah činností hasičských jednotek, které začaly zajišťovat také záchranu osob při dopravních nehodách, povodních nebo technologických haváriích. Tento vývoj byl doprovázen zaváděním legislativních standardů, které sjednotily požadavky na výcvik, vybavení a organizaci jednotek. Současně vznikly první mezinárodní spolupráce zaměřené na sdílení znalostí a zkušeností v oblasti požární ochrany (Hromada, 2014).

Moderní doba pak přinesla takové sofistikované technologie, jako jsou drony, robotické systémy nebo digitální krizové řízení. Tyto nástroje umožňují efektivnější zásahy a přesnější predikci rizikových situací. Zároveň roste význam ekologických přístupů v požární ochraně, například využití šetrnějších hasicích prostředků a recyklovatelných materiálů v technice. Tento vývoj ukazuje, jak se požární ochrana neustále přizpůsobuje měnícím se potřebám a výzvám současné společnosti.

2 HASIČKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY

Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) je základním pilířem ochrany obyvatelstva a zvládání mimořádných událostí v České republice. Jeho organizace a fungování jsou upraveny zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru, (dnes 320/2015 Sb., který stanovuje jeho úkoly v oblasti hašení požárů, záchranných operací, prevence a vzdělávání). HZS ČR je strukturován hierarchicky, přičemž na vrcholu stojí Generální ředitelství HZS ČR, které koordinuje činnost všech krajských jednotek. Tyto jednotky jsou dále členěny na centrální a pobočné stanice, což umožňuje efektivně pokrýt celé území státu a rychle reagovat na mimořádné události. Jednou ze součástí je také Integrovaný záchranný systém (IZS), v jehož rámci HZS ČR spolupracuje s ostatními složkami, jako jsou Policie ČR, zdravotnická záchranná služba (Kolektiv autorů, 2020). Tato spolupráce je založena na precizním plánování, společném výcviku a sdílení zdrojů, což zajišťuje efektivní řešení krizových situací.

Činnost HZS ČR se neomezuje pouze na zásahy při požárech či záchranných operacích, ale zahrnuje také rozsáhlé aktivity v oblasti prevence a vzdělávání. Preventivní činnost spočívá v provádění požárních kontrol, schvalování požárně bezpečnostních opatření a šíření osvěty mezi veřejností. Zvláštní pozornost je věnována výcviku příslušníků HZS, který probíhá na specializovaných střediscích a zahrnuje jak teoretickou, tak praktickou přípravu. Moderní výcvikové metody, jako jsou například simulace reálných situací, přispívají k udržení vysoké úrovně připravenosti jednotek. Důležitým aspektem je také technologický rozvoj, který zahrnuje zavádění nových přístrojů a systémů, jako jsou drony, k monitorování rizikových oblastí, nebo pokročilé komunikační technologie. HZS ČR tak reaguje na výzvy současné doby, mezi něž patří přírodní katastrofy nebo technologické havárie. Tím posiluje svou schopnost chránit životy, majetek a životní prostředí (Richter, 2018).

2.1 Struktura Hasičského záchranného sboru České republiky

HZS ČR má strukturu, která je přizpůsobena potřebám ochrany obyvatelstva a řešení mimořádných událostí na celém území státu. Na vrcholu organizační struktury se nachází Generální ředitelství HZS ČR, které je podřízeno Ministerstvu vnitra. Generální ředitelství plní úlohu řídicího a koordinačního centra a odpovídá za strategické plánování, tvorbu legislativy, metodických pokynů a mezinárodní spolupráci. Tato centrální úroveň zároveň zajišťuje komunikaci s vládou, dalšími ministerstvy a rovněž orgány Evropské unie

(Procházková a Procházka, 2014). Generální ředitelství má přímou odpovědnost za řízení krajských ředitelství HZS, která představují další úroveň struktury.

Na úrovni krajů fungují krajská ředitelství HZS, jež koordinují činnost všech jednotek ve svém územním obvodu. Mají na starost organizaci zásahů, výcvik příslušníků jednotek, spolupráci s dalšími složkami IZS a komunikaci s krajskými samosprávami. Specifickou úlohou krajských ředitelství je rovněž analýza rizik v daném regionu a příprava preventivních opatření, která mají minimalizovat dopad mimořádných událostí (Neugebauer, 2018). Tato decentralizace umožňuje pružněji reagovat na místní podmínky a potřeby. Součástí struktury HZS ČR jsou také centrální a pobočné stanice, jež jsou rozmístěny po celém území republiky tak, aby bylo možné zajistit optimální dostupnost záchranných služeb. Centrální stanice, zpravidla umístěné ve větších městech, jsou vybaveny pokročilou technikou a disponují kapacitami pro řešení složitějších zásahů, jako jsou chemické havárie nebo rozsáhlé požáry. Pobočné stanice poskytují rychlou první reakci v regionech a často úzce spolupracují s místními dobrovolnými jednotkami, což zvyšuje celkovou operační schopnost HZS (MV – Generální ředitelství HZS ČR, 2018).

HZS ČR se skládá z několika specializovaných složek, které plní specifické úkoly v rámci integrovaného záchranného systému. Mezi tyto složky patří například chemické laboratoře civilní ochrany, jednotky potápěčů, speciální výcviková střediska nebo expertní týmy zaměřené na analýzu rizik. Chemické laboratoře jsou nepostradatelné při zásazích zahrnujících nebezpečné látky, neboť poskytují odbornou analýzu a doporučení pro ochranu obyvatelstva a zasahujících jednotek (Štětina, 2014). Tyto specializované složky posilují odbornou kapacitu celého systému.

Významnou roli v rámci struktury HZS ČR hrají také dobrovolné hasičské jednotky, které tvoří důležitou oporu profesionálního sboru. Jsou začleněny do systému jako první pomoc v oblastech, kde by reakce profesionálních jednotek mohla být časově náročná. Dobrovolné jednotky jsou financovány obcemi, ale jejich členové podléhají výcviku a metodickému vedení HZS ČR. Tím je zajištěna koordinace a standardizace zásahů na celostátní úrovni (Zpěvák, 2019).

Na mezinárodní úrovni je HZS ČR aktivně zapojen do spolupráce s ostatními záchrannými službami v rámci Evropské unie a dalších mezinárodních organizací. Tato spolupráce zahrnuje výměnu zkušeností, účast na společných cvičeních a poskytování humanitární pomoci. HZS ČR se také podílí na implementaci evropských směrnic v oblasti civilní ochrany a integrovaného záchranného systému, což zvyšuje jeho schopnost reagovat na krizové situace přesahující hranice státu (Díaz-Tamayo et al., 2022).

Díky jasnému rozdělení pravomocí a odpovědností mezi jednotlivými složkami může HZS ČR flexibilně reagovat na mimořádné události a zajistit ochranu životů, majetku i životního prostředí. Tento model podléhá kontinuální modernizaci, která odráží aktuální výzvy a trendy v oblasti krizového řízení a civilní ochrany (Teoh et al., 2019).

2.1.1 Role a úkoly Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru

Generální ředitelství HZS ČR představuje strategické centrum, které koordinuje činnost všech složek HZS na území státu. Mezi jeho hlavní úkoly patří řízení krajských ředitelství, tvorba legislativních návrhů a metodických pokynů a rovněž zajištění připravenosti sboru na různé typy mimořádných událostí. Tato instituce zároveň plní funkci hlavního aktéra při integraci českého záchranného systému do evropských struktur a poskytování mezinárodní pomoci. Díky své řídicí roli dokáže efektivně propojit činnosti jednotlivých složek IZS, což zvyšuje operační schopnosti celého systému (Kolektiv autorů, 2020).

Jedním z významných úkolů GŘ HZS ČR je příprava a realizace krizových scénářů. Zpracovává analýzy rizik, které zohledňují specifika jednotlivých regionů, a vypracovává standardní operační postupy pro mimořádné situace. Tyto postupy jsou následně implementovány na krajské a lokální úrovni a slouží jako návod pro koordinaci zásahů. Zásadní je také role GŘ HZS ČR při školení a výcviku hasičů, neboť poskytuje metodickou podporu krajským ředitelstvím a organizuje specializované kurzy v oblastech, jako je chemická bezpečnost nebo záchrana osob při technologických haváriích (Štětina, 2014). GŘ HZS ČR rovněž odpovídá za provoz operačních středisek, která jsou klíčovým prvkem rovněž odpovídá za provoz operačních středisek, která jsou klíčovým prvkem při řešení mimořádných událostí. Tato střediska zajišťují nepřetržitý dohled nad situací na celém území České republiky, koordinaci zásahů jednotlivých složek IZS a komunikaci s dalšími institucemi, jako jsou policie a zdravotnická záchranná služba. Moderní technologie, jako jsou digitální mapové systémy a pokročilé komunikační platformy, umožňují přesné monitorování a řízení zásahů, což výrazně zvyšuje efektivitu celého systému (MV – Generální ředitelství HZS ČR, 2018).

GŘ HZS ČR plní důležitou funkci i v oblasti mezinárodní spolupráce. Aktivně se podílí na evropských projektech, jako je program Civilní ochrany EU, a zajišťuje účast českých hasičů na mezinárodních cvičeních a misích. Koordinuje poskytování humanitární pomoci do zahraničí, což přispívá k posilování reputace České republiky na poli krizového řízení. Tyto aktivity vyžadují vysokou úroveň odbornosti a schopnost spolupracovat s různorodými partnery, což GŘ HZS ČR dlouhodobě úspěšně naplňuje (Vaňura, 2019).

2.1.2 Role a úkoly Integrovaného záchranného systému

V rámci IZS hraje GŘ HZS ČR zásadní roli při vytváření a rozvoji spolupráce mezi jednotlivými složkami. To zahrnuje nejen společné výcviky a simulace krizových situací, ale také sdílení dat a technologií. Při mimořádných událostech, které vyžadují zapojení více složek, funguje GŘ HZS ČR jako koordinační centrum, jež zajišťuje harmonizaci činností a předávání informací v reálném čase. Tato spolupráce je zásadní například při zvládání povodní, technologických havárií nebo hromadných nehod (Nitra, 2020).

2.2 Moderní technologie v činnosti Hasičského záchranného sboru

Moderní technologie se stávají nepostradatelnou součástí činnosti HZS ČR, protože umožňují efektivněji a bezpečněji zvládat mimořádné události. Jedním z těchto nástrojů jsou drony, které se využívají při monitorování požárů, vyhledávání osob v obtížně přístupných oblastech a hodnocení rizik na místě zásahu. Drony vybavené termokamerami a senzory umožňují rychlou analýzu situace, což šetří čas a minimalizuje riziko pro zasahující jednotky. Tento nástroj nachází uplatnění i při monitorování povodní, technologických havárií nebo přírodních katastrof (Vujanovic a Tran, 2021). Nasazení dronů tak výrazně přispívá ke zvýšení operační kapacity HZS ČR.

Další inovací v oblasti požární ochrany jsou termokamery, které se staly standardní součástí výbavy hasičských jednotek. Termokamery umožňují lokalizovat ohniska požárů, a to i v podmínkách s nulovou viditelností, jako je hustý kouř nebo tma. Kromě toho jsou využívány k vyhledávání osob v zakouřených prostorách nebo k monitorování teploty kritických objektů, mezi něž patří například chemické nádrže nebo elektrická zařízení. Tento nástroj zvyšuje bezpečnost při zásazích a minimalizuje riziko šíření požárů (Nicholson, 2024). Použití termokamer tak přispívá k efektivnějšímu řešení krizových situací.

Pokročilé komunikační systémy představují další významný technologický posun v činnosti HZS ČR. Moderní digitální systémy umožňují rychlou a spolehlivou komunikaci mezi jednotlivými složkami IZS. Tyto systémy zahrnují šifrované rádiové sítě, které zajišťují bezpečnost přenosu dat a minimalizují riziko narušení komunikace. Využití těchto technologií je zásadní například při koordinaci mezinárodních cvičení nebo mimořádných událostí přesahujících hranice regionů (Roberts, 2020).

V oblasti výcviku a přípravy hasičů nachází stále širší uplatnění simulátory a virtuální realita. Tyto technologie umožňují trénovat reálné scénáře mimořádných událostí

v bezpečném prostředí, což minimalizuje riziko zranění během tréninku a zároveň zvyšuje efektivitu přípravy. Virtuální realita umožňuje simulovat specifické situace, například hašení požárů v chemických továrnách nebo záchranu osob v závalech. Díky tomu se příslušníci HZS mohou připravit na širokou škálu událostí, aniž by bylo nutné nasazovat skutečné zdroje (Procházková a Procházka, 2014). Tento přístup modernizuje výcvikové metody a zvyšuje jejich účinnost.

Nedílnou součástí inovací v činnosti HZS ČR se rovněž stávají ekologické technologie. Jde například o používání biologicky odbouratelných hasicích prostředků, které minimalizují dopad na životní prostředí. Hasičské jednotky se stále častěji zaměřují na zavádění šetrných postupů, například při sanaci po technologických haváriích, kde je nutné odstranit kontaminaci půdy nebo vody. Tato opatření reflektují rostoucí význam ochrany životního prostředí a přizpůsobují činnost HZS moderním ekologickým požadavkům (Hromada, 2014).

Dalším významným krokem v oblasti modernizace jsou pokročilé analytické nástroje a softwary pro predikci rizik. HZS ČR využívá digitální mapové systémy, které umožňují identifikovat rizikové oblasti a plánovat zásahy s maximální přesností. Analýza historických dat a simulace budoucích událostí pomáhají při přípravě na mimořádné události a optimalizují využití zdrojů. Tyto nástroje jsou klíčové například při zvládnutí povodní, kde umožňují přesné monitorování hladin řek a predikci jejich chování (Martinez-Fiestas et al., 2020).

Budoucnost moderních technologií v činnosti HZS ČR spočívá v automatizaci a využití umělé inteligence. Automatické drony, robotické jednotky a autonomní zásahová vozidla mohou v budoucnu výrazně zvýšit efektivitu a bezpečnost zásahů. Umělá inteligence by mohla být využívána pro analýzu situací v reálném čase, identifikaci rizik a návrh optimálních taktických postupů. Inovace proto zůstávají stěžejním prvkem rozvoje HZS ČR a přizpůsobují jeho činnost aktuálním výzvám moderní společnosti.

2.3 Vývoj požární ochrany v České republice

Vývoj požární ochrany v České republice má své kořeny v období středověku, kdy požáry představovaly jedno z největších rizik pro městskou infrastrukturu. První opatření proti požárům byla založena na jednoduchých pravidlech, jako byl zákaz manipulace s otevřeným ohněm v dřevěných budovách. Postupně byla zavedena povinnost nočních hlídek a budování vodních nádrží, které mohly být využity k hašení požárů. Tyto praktiky

měly zejména preventivní charakter a odrážely tehdejší omezené technické možnosti (Nitra, 2015). Přestože byly zásahy v tomto období převážně improvizované, položily základy pro pozdější organizovanou požární ochranu.

Během průmyslové revoluce došlo v českých zemích k výraznému posunu v oblasti požární ochrany. Rozvoj průmyslu a urbanizace vedl k rostoucím nárokům na zajištění bezpečnosti obyvatelstva a majetku. V tomto období byly založeny první dobrovolné hasičské sbory, které sehrály významnou úlohu při rozvoji požární ochrany. Tyto sbory byly organizovány na základě místní iniciativy a financovány z veřejných zdrojů, což umožnilo nákup moderní techniky, například ručních a později parních stříkaček (Vilášek et al., 2014). Významné bylo také zavádění prvních legislativních opatření, která stanovovala pravidla pro bezpečné zacházení s ohněm a prevenci požárů. Ve 20. století byla požární ochrana v Československu institucionalizována, což vedlo ke vzniku Hasičského záchranného sboru jako profesionální složky. Tento proces byl spojen s vytvořením legislativního rámce, který vycházel z moderních požadavků na ochranu obyvatelstva. Součástí rozvoje bylo i zakládání specializovaných výcvikových center, jež poskytovala školení hasičům a záchranářům v různých oblastech od hašení požárů až po zvládání technologických havárií (Štětina, 2014). Zároveň se rozšířily kompetence hasičů o další činnosti, jako je záchrana osob při povodních nebo technologických haváriích. Po roce 1989 prošla požární ochrana v České republice zásadní transformací. V rámci decentralizace byla vytvořena krajská ředitelství HZS, která převzala odpovědnost za organizaci a koordinaci zásahů na regionální úrovni. Tento krok umožnil pružnější reakce na místní podmínky a potřeby. Rovněž došlo k modernizaci vybavení a zavádění nových technologií, například komunikačních systémů a specializovaných zásahových vozidel (Neugebauer, 2018). České hasičské jednotky se také aktivně zapojily do mezinárodních misí a spolupráce v rámci Evropské unie, což přispělo k jejich profesionalizaci a integraci do širších struktur civilní ochrany.

Dnešní podoba požární ochrany v České republice odráží kombinaci historických tradic a moderních trendů. Kromě hašení požárů plní HZS ČR úkoly v oblasti krizového řízení, prevence a záchrany osob při mimořádných událostech. Moderní technologie, jako jsou drony a pokročilé monitorovací systémy, umožňují efektivnější zásahy a minimalizují rizika pro zasahující jednotky. Tímto způsobem se české hasičské jednotky přizpůsobují novým výzvám a nadále zajišťují bezpečnost obyvatelstva i životního prostředí.

3 LEGISLATIVNÍ RÁMEC ODBORNÉ PŘÍPRAVY

Legislativní rámec odborné přípravy hasičů v České republice je stanoven sérií zákonů, vyhlášek a metodických pokynů, které zajišťují standardizaci vzdělávání a výcviku příslušníků HZS. Základním dokumentem je zákon č. 133/1985 Sb., O požární ochraně, jenž stanovuje povinnosti právnických a fyzických osob při ochraně před požáry a určuje základní pravidla pro odbornou způsobilost hasičů. Tento zákon je dále rozpracován vyhláškou č. 247/2001 Sb., která upravuje organizaci jednotek požární ochrany, včetně požadavků na odbornou přípravu jejich členů. Kromě toho legislativa zahrnuje další normy, jako je vyhláška č. 226/2015 Sb., o odborné způsobilosti a způsobilosti k obsluze technických zařízení, jež specifikuje požadavky na práci s nebezpečnými látkami a technikou (MV – Generální ředitelství HZS ČR, 2018). Tyto právní předpisy vytvářejí základní rámec pro přípravu standardizovaných vzdělávacích programů, které zahrnují teoretickou i praktickou část přípravy.

Moderní legislativní rámec odborné přípravy reflektuje nejen národní potřeby, ale také mezinárodní standardy. Česká republika je aktivním členem Evropské unie, a proto se odborná příprava příslušníků HZS ČR přizpůsobuje evropským směrnicím, například směrnicí 2010/35/EU, o přemístitelných tlakových zařízeních, nebo směrnicí 2008/114/ES, o identifikaci a označení evropské kritické infrastruktury. Součástí legislativního rámce jsou také interní metodické pokyny HZS ČR, které upřesňují organizaci specializovaného výcviku a implementaci moderních technologií, jako jsou drony nebo simulátory. Tímto způsobem legislativní rámec podporuje nejen udržení vysoké úrovně odbornosti, ale také adaptaci na nové výzvy současného světa.

3.1 Zákony a vyhlášky týkající se odborné přípravy

Odborná příprava příslušníků HZS ČR je pevně ukotvena v legislativním rámci, který tvoří zákony a vyhlášky stanovující standardy, pravidla a požadavky na vzdělávání a výcvik. Základním právním předpisem je zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, který definuje povinnosti všech subjektů v oblasti ochrany před požáry a ukládá povinnost zajištění odborné přípravy pro členy jednotek požární ochrany. Tento zákon tvoří páteř legislativy požární ochrany, přičemž jeho jednotlivé paragrafy jsou dále rozpracovány v souvisejících vyhláškách. Například § 72 tohoto zákona stanovuje základní povinnosti v oblasti prevence a zásahů (Kolektiv autorů, 2017).

Dalším zásadním právním předpisem je vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Tato vyhláška specifikuje organizační strukturu HZS, typy jednotek požární ochrany a jejich kompetence. Vyhláška rovněž stanovuje požadavky na odbornou přípravu členů jednotek, včetně pravidelného výcviku a přezkoušení. Její přílohy obsahují podrobný popis výcvikových programů, které zahrnují jak teoretické, tak praktické části (Zpěvák, 2019).

Specifický význam má také vyhláška č. 380/2002 Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, která upravuje přípravu a provádění úkolů ochrany obyvatelstva v České republice. Jejím cílem je stanovit postupy a požadavky pro zajištění efektivní ochrany obyvatelstva před mimořádnými událostmi (MV – Generální ředitelství HZS ČR, 2018).

Další legislativní předpisy – například zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, zajišťují právní rámec pro organizaci odborné přípravy včetně vzdělávacích kurzů, které jsou součástí profesního rozvoje příslušníků HZS. Tento zákon rovněž obsahuje ustanovení o možnosti kariérního růstu na základě absolvování specializovaného výcviku, což motivuje příslušníky k aktivnímu zapojení do procesu odborné přípravy (Neugebauer, 2018). Legislativa tak tvoří pevný základ pro profesionální činnost HZS a zajišťuje připravenost jeho příslušníků na řešení mimořádných událostí.

3.2 Specifika a povinnosti odborné způsobilosti pro hasiče

Odborná způsobilost hasičů je předpokladem pro efektivní a bezpečný výkon jejich povinností při zásazích. Její specifika vyplývají z náročnosti činností, jež hasiči vykonávají, a zahrnují nejen fyzickou zdatnost, ale také technické dovednosti, psychickou odolnost a schopnost rozhodovat se pod tlakem. Tato způsobilost je definována právními předpisy a metodickými pokyny, které stanovují minimální požadavky na znalosti a dovednosti. Například vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, jasně určuje, jaké znalosti musí hasiči prokázat v oblasti hašení požárů, manipulace s nebezpečnými látkami a poskytování první pomoci (Kolektiv autorů, 2017). Součástí odborné způsobilosti je rovněž schopnost efektivně spolupracovat v týmu.

Povinnost průběžné aktualizace odborné způsobilosti vyplývá z dynamicky se měnících podmínek, včetně vývoje nových technologií a přístupů k zásahům. Každý hasič je povinen absolvovat pravidelná školení, která zahrnují nejen opakování základních dovedností, ale také získávání nových znalostí, například o práci s moderními hasičskými zařízeními či o bezpečnostních postupech při mimořádných událostech (Franc, 2021).

Jedním ze specifických aspektů odborné způsobilosti hasičů je schopnost pracovat v rizikových prostředích, jako jsou výšky, uzavřené prostory nebo chemicky kontaminované oblasti (Fomych, 2023). Tito specialisté musí být nejen technicky vybaveni, ale také důkladně vyškoleni v použití ochranných pomůcek a zvládání stresových situací. Legislativní rámec, například zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, stanovuje požadavky na pravidelné výcviky v těchto oblastech, což má za cíl minimalizovat rizika spojená se zásahy (Hromada, 2014). Specifika odborné způsobilosti v těchto prostředích zahrnují také školení o evakuaci osob z nebezpečných lokalit a zajištění vlastní bezpečnosti během zásahu.

Dalším důležitým faktorem je psychologická příprava, která je nedílnou součástí odborné způsobilosti. Hasiči jsou často vystaveni stresovým situacím, které mohou mít vliv na jejich rozhodovací procesy a výkonnost. V této souvislosti je důležité zaměřit se na metody zvládání stresu a krizové komunikace, které jsou předmětem specializovaných školení organizovaných HZS. Psychologická příprava zahrnuje také práci s oběťmi mimořádných událostí, při níž je třeba prokázat empatii a schopnost účinně komunikovat i v extrémních podmínkách (Richter, 2018). Tato školení pomáhají zvyšovat psychickou odolnost hasičů a jejich připravenost čelit mimořádným situacím.

Specifika odborné způsobilosti zahrnují rovněž mezinárodní dimenzi, zejména v rámci spolupráce s evropskými záchrannými složkami (Dillon, 2019). Hasiči musí být připraveni pracovat podle standardů platných v Evropské unii, což vyžaduje znalost mezinárodních směrnic, například směrnice 2010/35/EU, o přemístitelných tlakových zařízeních. Tato dimenze odborné způsobilosti zahrnuje také účast na mezinárodních cvičeních a školeních, která umožňují výměnu zkušeností a zlepšení přeshraniční spolupráce (Procházková a Procházka, 2014). Tímto způsobem se odborná způsobilost hasičů neustále rozšiřuje a přizpůsobuje aktuálním výzvám.

V neposlední řadě je třeba zdůraznit význam technologického rozvoje, který zásadně ovlivňuje požadavky na odbornou způsobilost. Moderní hasičské jednotky dnes využívají pokročilé technologie, jako jsou drony, termokamery nebo digitální systémy pro řízení zásahů (Kirschman, 2018). Hasiči proto musí pravidelně absolvovat školení, jež jsou zaměřena na používání těchto nástrojů, aby dokázali efektivně reagovat na mimořádné události.

4 ODBORNÁ PŘÍPRAVA PŘÍSLUŠNÍKŮ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU

Odborná příprava příslušníků HZS ČR je komplexní proces zahrnující teoretickou i praktickou část, jehož cílem je zajistit vysokou úroveň připravenosti na široké spektrum mimořádných situací. Tato příprava začíná vstupním školením nových příslušníků, které pokrývá základní znalosti a dovednosti potřebné pro výkon služby. Součástí školení je výuka požární taktiky, manipulace s technikou, práce s nebezpečnými látkami a poskytování první pomoci. Po absolvování vstupního školení příslušníci pokračují v průběžném vzdělávání, jež zahrnuje specializované kurzy, pravidelná přezkoušení a praktická cvičení. Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, stanovuje jasné požadavky na periodicitu a obsah odborné přípravy. Tato pravidla zajišťují, že všichni příslušníci jsou pravidelně školeni v souladu s nejnovějšími poznatky a technologiemi, což zvyšuje jejich schopnost efektivně reagovat na mimořádné situace (Štětina, 2014).

Jednou z aktuálních výzev v oblasti požární ochrany je zásah u fotovoltaických systémů. Hasiči čelí riziku elektrických výbojů a nebezpečných reakcí souvisejících s těmito systémy. Současné školení na toto téma je nedostatečné, a proto hasiči nemají dostatek praktických zkušeností s hašením požárů fotovoltaických zařízení. Bylo by tedy vhodné zavést pravidelná školení ve spolupráci s výrobcí a prodejci těchto technologií, kteří by mohli hasičům poskytnout nejen teoretické znalosti, ale také praktickou přípravu zaměřenou na bezpečné postupy při zásahu.

Moderní přístupy k odborné přípravě reflektují potřebu adaptace na měnící se rizika a technologie. Jednou z inovací, která se v současnosti využívá stále častěji, je simulace reálných krizových situací za využití digitálních technologií, jako jsou virtuální realita a počítačové modelování (Gambin et al., 2022). Tyto metody umožňují hasičům bezpečně trénovat zásady v různých typech prostředí a zlepšovat jejich rozhodovací schopnosti v extrémních podmínkách. Důležitou součástí odborné přípravy je také školení, jež je zaměřeno na psychologickou odolnost a zvládání stresu. Toto školení je klíčové pro efektivní výkon příslušníků při řešení mimořádných událostí.

V rámci odborné přípravy jsou jednotlivé kurzy a výcviky plánovány s ohledem na potřeby jednotlivých složek a požadavky kladené na příslušníky HZS. Od roku 2024 byl zaveden nový systém školitelů, který umožňuje pravidelné zaškolování lezců a psychologů i na pobočných stanicích. Tento systém se zatím osvědčil, neboť například lezci již v tomto

roce absolvovali školení na pobočných stanicích čtyřikrát, což bylo v minulých letech téměř nemožné. Tento přístup by mohl být rozšířen i na jiné specializace s cílem zajistit rovnoměrnější vzdělávání napříč celým HZS.

Jednou z největších výzev, kterým pobočné stanice čelí, je organizace výcviku v rámci dostupných kapacit a časových možností. Minimální počet hasičů na stanicích často vede k tomu, že výcvik musí probíhat mimo běžnou pracovní dobu, což znamená, že hasiči absolvují školení ve svém volném čase. Tento stav způsobuje kumulaci přesčasových hodin, které velitelé stanic musí na konci roku složitě administrativně vyrovnávat. Taková situace je dlouhodobě neudržitelná a vyžaduje systémovou změnu v plánování výcvikových aktivit, aby nedocházelo k nepřiměřené pracovní zátěži.

4.1 Plán odborné přípravy a vzdělávání

Plán odborné přípravy a vzdělávání příslušníků HZS je strategický dokument, který zajišťuje, že všichni příslušníci budou disponovat potřebnými znalostmi a dovednostmi pro efektivní výkon své služby. Tento plán je navržen tak, aby pokryl široké spektrum činností, od základních požárně-technických dovedností až po specializované úkoly, jako je práce s chemickými látkami nebo záchrana osob ve výškách. Základním pilířem odborné přípravy je vstupní školení nových příslušníků, které jim poskytuje teoretické i praktické základy nezbytné pro další profesní růst. Plán také zahrnuje pravidelné přezkoušení a školení, která mají za cíl aktualizovat znalosti a zajistit jejich soulad s nejnovějšími trendy a technologiemi v oblasti krizového řízení (Kolektiv autorů, 2020).

Každý rok je plán odborné přípravy revidován na základě analýzy rizik a hodnocení předchozích školení. Tento proces zohledňuje nové výzvy, které vyplývají z měnících se podmínek, například nárůstu počtu zásahů souvisejících s technologickými haváriemi nebo změn v legislativě. Součástí plánování je rovněž integrace moderních metod výcviku, jako jsou simulace krizových situací za použití virtuální reality, které umožňují příslušníkům trénovat v bezpečném a kontrolovaném prostředí. Vyhláška č. 247/2001 Sb. stanovuje základní požadavky na plánování odborné přípravy, přičemž jednotlivé krajské jednotky mají určitou flexibilitu při její implementaci, aby mohly reflektovat specifika svého regionu (Zpěvák, 2019).

Plán vzdělávání zahrnuje také specializované kurzy, které se zaměřují na specifické oblasti, například práci v chemicky kontaminovaném prostředí nebo manipulaci s moderními hasičskými zařízeními. Tyto kurzy jsou často organizovány ve spolupráci

s odbornými institucemi, univerzitami nebo průmyslovými partnery. Příkladem je výcvik v práci s elektromobily, který reaguje na nárůst počtu vozidel na elektrický pohon a rizika spojená s jejich zásahy. Tento typ školení je zásadní pro udržení vysoké úrovně odbornosti a připravenosti příslušníků HZS na nové výzvy (Procházková a Procházka, 2014).

Důležitou částí plánu odborné přípravy je také zaměření na prevenci a vzdělávání veřejnosti. Příslušníci HZS jsou školeni v oblasti krizové komunikace a šíření osvěty mezi obyvatelstvem, například formou přednášek na školách nebo osvětových kampaní. Tento aspekt plánu odborné přípravy přispívá k budování povědomí o prevenci požárů a správném chování při mimořádných událostech, což může významně snížit riziko a rozsah škod (Hromada, 2014).

Plán odborné přípravy a vzdělávání se neomezuje pouze na příslušníky HZS, ale zahrnuje také školení pro dobrovolné hasiče a další složky IZS. Společné výcviky posilují spolupráci mezi jednotlivými složkami a zajišťují jejich připravenost na koordinované zásahy. Tyto výcviky zahrnují simulace velkých krizových situací, jako jsou povodně nebo technologické havárie, kde je důležitá rychlá a efektivní spolupráce všech zúčastněných stran (Štětina, 2014).

Technologický pokrok hraje stále větší roli při plánování odborné přípravy (Jahnke et al., 2016). Moderní nástroje, mezi něž patří drony, termokamery nebo digitální systémy pro řízení zásahů, se stávají nedílnou součástí vybavení HZS. Plán odborné přípravy proto zahrnuje školení zaměřená na používání těchto technologií, což umožňuje příslušníkům efektivněji reagovat na mimořádné situace. Tento trend reflektuje nejen potřebu modernizace, ale také rostoucí požadavky na odbornost příslušníků (Neugebauer, 2018).

Plán odborné přípravy je rovněž zaměřen na psychologickou odolnost a zvládání stresu. Příslušníci HZS jsou pravidelně školeni v metodách krizové komunikace a zvládání stresových situací, které jsou klíčové pro jejich schopnost efektivně reagovat v náročných podmínkách. Tento aspekt přípravy zahrnuje nejen práci s oběťmi mimořádných událostí, ale také péči o vlastní psychické zdraví. Komplexní plán odborné přípravy tak zajišťuje vysokou úroveň připravenosti hasičů na všechny výzvy moderní doby.

4.2 Vstupní příprava pro nováčky

Vstupní příprava pro nováčky u HZS ČR je zásadním krokem k zajištění vysoké odborné způsobilosti nových příslušníků. Tato příprava zahrnuje teoretickou i praktickou část, které společně poskytují základní znalosti a dovednosti potřebné pro výkon služby. V teoretické části se nováčci seznamují s legislativním rámcem požární ochrany, pravidly bezpečnosti

práce, taktickými postupy a strukturou IZS. Praktická část se zaměřuje na manipulaci s hasičskou technikou, poskytování první pomoci a základní zásahy, například hašení požárů nebo záchranu osob z výšek (Nitra, 2020). Tento kombinovaný přístup zajišťuje, že nováčci získají ucelený přehled a připravenost zvládat náročné situace.

Povinnou součástí vstupní přípravy je fyzická příprava, která zahrnuje testy tělesné zdatnosti a nácvik specifických činností, jako je práce ve výškách nebo manipulace s těžkým vybavením (Isaac a Buchanan, 2021). Příslušníci HZS musí být schopni pracovat v náročných podmínkách, například při vysokých teplotách nebo s omezeným přístupem k dýchatelnému vzduchu. Trénink se často provádí na specializovaných polygonových cvičišťích, která simulují reálné situace a umožňují nováčkům procvičit práci v rizikovém prostředí (Vilášek et al., 2014). Tato intenzivní příprava je nepostradatelná pro rozvoj fyzické a psychické odolnosti.

Dalším významným prvkem vstupního školení je psychologická příprava (Igboanugo, et al., 2021). Hasiči jsou během své služby často vystaveni vysokému stresu a traumatickým situacím, které mohou mít vliv na jejich psychické zdraví a schopnost rozhodovat se pod tlakem. Během přípravy jsou nováčci seznamováni s technikami zvládání stresu, krizovou komunikací a metodami práce s oběťmi mimořádných událostí. Tato školení zajišťují, že noví příslušníci budou schopni efektivně čelit náročným situacím a minimalizovat negativní dopady na vlastní psychické zdraví (Richter, 2018). Psychologická příprava tak doplňuje technickou a fyzickou složku vzdělávání.

Důraz je také kladen na týmovou spolupráci, která je nezbytná pro úspěšné zvládání zásahů (Dangerbond et al., 2022). Vstupní příprava zahrnuje cvičení zaměřená na koordinaci týmové práce, při nichž se nováčci učí spoléhat na své kolegy a efektivně komunikovat během zásahů. Tato cvičení jsou důležitá pro budování důvěry a schopnosti fungovat jako součást jednotky. Zároveň jsou součástí přípravy simulace mimořádných událostí, při kterých nováčci trénují nejen své dovednosti, ale také schopnost rozhodovat se v nečekaných situacích (Procházková a Procházka, 2014). Tento prvek přípravy přispívá k rozvoji praktických dovedností a posiluje odolnost nových příslušníků.

Součástí vstupního školení jsou i specializované kurzy, které reflektují specifické potřeby jednotlivých regionů a typy zásahů (Haugen et al., 2017). Například v průmyslových oblastech jsou nováčci školeni ve zvládání technologických havárií, zatímco v horských oblastech se klade větší důraz na záchranu osob v těžko dostupném terénu. Tyto specializace umožňují jednotkám lépe reagovat na místní podmínky a potřeby. Vstupní

příprava je tedy flexibilní a přizpůsobuje se specifickým požadavkům, čímž zvyšuje operační schopnosti jednotlivých stanic (MV – Generální ředitelství HZS ČR, 2018).

Ve vstupní přípravě hasičů hrají stále důležitější roli moderní technologie. Simulátory, virtuální realita a pokročilé softwarové aplikace umožňují nováčkům procvičovat různé scénáře mimořádných událostí v bezpečném prostředí (Burke et al., 2019). Tyto technologie jsou využívány nejen k výcviku technických dovedností, ale také k analýze chyb a poskytování zpětné vazby. Díky tomu mohou noví příslušníci zlepšit své schopnosti a získat větší sebevědomí při řešení krizových situací (Štětina, 2014).

Odborná příprava příslušníků HZS ČR je strukturována tak, aby reflektovala specifické požadavky jednotlivých funkcí a zajišťovala vysokou úroveň kvalifikace. Aby splnili tyto požadavky, účastní se příslušníci HZS specializovaných kurzů a výcviků, které zahrnují jak základní odborné dovednosti, tak i specializované činnosti vyžadující hluboké technické znalosti a praktické zkušenosti.

5 NÁSTUPNÍ ODBORNÝ VÝCVIK

Nástupní odborný výcvik (NOV) je první a klíčovou etapou odborné přípravy, kterou musí absolvovat každý nově přijatý příslušník HZS ČR. Výcvik trvá 15 týdnů a probíhá ve specializovaných výcvikových zařízeních v Brně nebo Frýdku-Místku. Během tohoto intenzivního programu získávají účastníci komplexní přehled o základních úkolech HZS ČR, které zahrnují teoretické základy i praktické dovednosti. Mezi oblasti výcviku patří požární taktika, manipulace s hasičskou technikou, poskytování první pomoci a základní zásady bezpečnosti práce.

Praktická část výcviku se zaměřuje na simulaci reálných zásahů, jako je hašení požárů, vyprošťování osob a práce v rizikových podmínkách, například ve výškách nebo v prostředí s omezeným přístupem k dýchatelnému vzduchu. Po úspěšném absolvování NOV se příslušník stává plnohodnotným hasičem s oprávněním k výkonu služby na pobočných a centrálních stanicích.

Kurz strojníků

Funkce hasiče-strojníka je důležitá pro efektivní fungování jednotek HZS, zejména při obsluze cisternové automobilové stříkačky (CAS). Tento kurz, který trvá přibližně tři týdny a je zaměřen na osvojení principů čerpadel, vývěv a dalších technických zařízení spojených s provozem CAS. Výuka probíhá ve specializovaných výcvikových zařízeních a zahrnuje jak teoretickou, tak praktickou část.

Kromě technických dovedností musí uchazeč splňovat i specifické požadavky, jako je minimální věk 21 let a vlastnictví řidičského oprávnění skupiny C. Výhodou, zejména při řízení vozidel s přívěsem, je i oprávnění skupiny C + E. Praktická část kurzu zahrnuje nácvik manipulace s CAS, přičemž velký důraz je kladen na bezpečnost a preciznost obsluhy. Úspěšní absolventi se po dokončení kurzu stávají strojníky, kteří jsou schopni zajišťovat efektivní a bezpečný provoz hasičských vozidel během zásahů.

Speciální služby

V rámci odborné přípravy se příslušníci HZS mohou specializovat na konkrétní oblasti, které vyžadují hluboké technické znalosti a zkušenosti. Mezi tyto specializace patří technik spojové služby, technik technické služby a technik chemicko-technické služby. Každá z těchto funkcí je spjata s konkrétními požadavky na přípravu a následný výkon činností.

Technik spojové služby

Technik spojové služby působí výhradně na centrálních hasičských stanicích, kde má na starosti obsluhu a řízení radioprovozu ve vztahu k operačnímu a informačnímu středisku (OPIS). Příprava na tuto funkci zahrnuje třítydenní kurz ve výcvikovém zařízení ve Frýdku-Místku, během kterého se účastníci učí řídit provoz radiokomunikací a zajišťovat bezproblémovou koordinaci zásahů. V případě potřeby může technik spojové služby plnit také roli velitele zásahu.

Technik technické služby

Technik technické služby je odpovědný za správu a údržbu běžných věcných prostředků, jako jsou požární hadice, armatury, vyprošťovací zařízení nebo vybavení pro práci na vodní hladině a nad volnou hloubkou. Příprava zahrnuje nejen teoretické školení, ale také praktický výcvik zaměřený na kontrolu a evidenci prostředků v systému IKISII. Tento technik zajišťuje, že veškeré vybavení je vždy připraveno k použití, a provádí pravidelné kontroly jeho funkčnosti.

Technik chemické služby

Hasiči-specialisté pro chemickou službu se zaměřují na práci s nebezpečnými látkami a chemickými zařízeními. Příprava zahrnuje teoretické vzdělávání v oblasti právních předpisů, technických norem a manipulace s tlakovými lahvemi. Tito specialisté hrají významnou roli při zásazích v chemicky kontaminovaných oblastech a jejich odborná příprava zahrnuje také nácvik řešení mimořádných událostí spojených s chemickými haváriemi.

Specifické požadavky na odbornou přípravu a postupy pro získání kvalifikace reflektují vysokou náročnost práce příslušníků HZS. Díky této komplexní přípravě jsou hasiči schopni efektivně zvládat široké spektrum mimořádných událostí a plnit své povinnosti na vysoké úrovni odbornosti. Tato příprava zároveň umožňuje rozvoj schopností, které jsou klíčové pro adaptaci příslušníka HZS na nové technologie a výzvy, jež současná doba přináší.

6 DÍLČÍ ZÁVĚR

Teoretická část této práce poskytla komplexní přehled o aspektech odborné přípravy příslušníků HZS ČR. Byly zde představeny základní legislativní rámce, historický vývoj odborné přípravy, organizační struktura HZS a specifické požadavky na kvalifikaci příslušníků, které dohromady vytvářejí pevný základ pro profesionální činnost hasičů v České republice.

Za stěžejní výstupy této části lze považovat důraz na legislativní ukotvení odborné přípravy, které zajišťuje standardizaci vzdělávacích a výcvikových procesů. Zákony jako je zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně novelizován zákonem 320/2015 Sb., a vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci jednotek požární ochrany poskytují srozumitelný rámec pro organizaci a průběh přípravy. Tento právní základ nejen zajišťuje vysokou úroveň odborné způsobilosti příslušníků HZS, ale zároveň umožňuje jejich adaptaci na moderní technologické a společenské výzvy.

Historický přehled odborné přípravy zdůraznil, jak se postupem času měnily požadavky na hasičské jednotky s ohledem na technologický pokrok a rostoucí komplexitu mimořádných událostí. Moderní doba přinesla zcela nové přístupy, jako je například využití simulací a virtuální reality při výcviku, které významně zvýšily efektivitu a bezpečnost odborné přípravy. Tento vývoj prokazuje schopnost HZS pružně reagovat na měnící se podmínky a potřeby společnosti.

Jedním z přínosů teoretické části bylo podrobné zpracování specifických požadavků na odbornou přípravu příslušníků HZS, včetně detailního popisu jednotlivých specializací, jako je technik spojové služby, technik technické služby a technik chemicko-technické služby. Každá z těchto funkcí vyžaduje specifické dovednosti a znalosti, které jsou získávány prostřednictvím specializovaných kurzů a dalšího výcviku. Tento systém umožňuje nejen plnění základních úkolů HZS, ale také zvládání náročnějších a specifických situací, jako jsou chemické havárie nebo zásahy v rizikovém prostředí.

Teoretická část rovněž zdůraznila význam spolupráce mezi HZS a externími subjekty, jako jsou univerzity, výzkumné instituce a průmyslové podniky. Tato spolupráce přispívá k implementaci inovativních přístupů a technologií do odborné přípravy, které podporují další rozvoj a zvyšování kvality odborné přípravy. Teoretická část byla také zaměřena na psychologickou přípravu a zvládání stresu, což jsou klíčové aspekty práce hasičů. Tato část ukázala, že odborná příprava HZS není zaměřena pouze na technické dovednosti, ale také

na komplexní rozvoj osobnostních předpokladů, které jsou nezbytné pro efektivní výkon služby.

Odborná příprava HZS ČR je postavena na pevných základech legislativy, historického vývoje a moderních přístupů, které zajišťují vysokou úroveň odbornosti a připravenosti hasičů na zvládání mimořádných událostí. Teoretická část vytvořila solidní základ pro analytickou část práce, která se zaměří na konkrétní aspekty odborné přípravy na pobočných stanicích HZS Zlínského kraje a její možné zlepšení. Tento přechod umožní přenést teoretické poznatky do praktického rámce a vytvořit návrhy pro efektivnější vzdělávání a výcvik příslušníků HZS.

Podrobné zpracování jednotlivých fází odborné přípravy ukázalo, že HZS ČR disponuje vysoce strukturovaným systémem, který dokáže pokrýt potřeby jak nově přijatých příslušníků, tak zkušených hasičů, kteří si doplňují specializované znalosti a dovednosti. Výcvikové programy, jako je NOV nebo kurzy zaměřené na konkrétní technické funkce, byly koncipovány tak, aby zahrnovaly teoretické základy i praktické zkušenosti. Tento přístup zajišťuje nejen vysokou úroveň odbornosti, ale také schopnost pružně reagovat na různé krizové situace. Jak ukázaly zdroje z odborné literatury, důraz na kvalitu a pravidelnou modernizaci těchto programů je stěžejním faktorem úspěchu českých profesionálních hasičů při řešení náročných úkolů.

Teoretická část také zdůraznila význam spolupráce mezi HZS ČR a dobrovolnými hasiči, neboť nejde o otázku organizační koordinace, ale rovněž o společnou odpovědnost za zajištění bezpečnosti obyvatel širším spektru krizových situací. Dobrovolné jednotky, často fungují ve většině obcí, přispívají nejen svou rychlostí reakce ale i znalostí lokálních podmínek a specifik. Současně profesionalizace dobrovolných sborů a jejich zapojení do společných školení s profesionálními jednotkami zajišťuje vyšší efektivitu a harmonizaci jejich postupů. Tento model spolupráce představuje propojení tradičních hodnot s moderními požadavky na výkon hasičské služby.

Další rozměr přidala analýza mezinárodních standardů a jejich vlivu na odbornou přípravu českých hasičů. Tyto standardy, definované evropskými institucemi nebo mezinárodními organizacemi, představují významný impuls k inovacím a zvyšování kvality školení. Například zavádění simulací a virtuální reality do výcviku nebo harmonizace postupů při mezinárodních zásazích podtrhují rostoucí význam globální spolupráce. Přestože adaptace těchto standardů přináší určité specifické výzvy, jejich implementace umožňuje českým

hasičům držet krok s nejnovějšími trendy a posiluje jejich konkurenceschopnost na mezinárodní úrovni.

Na závěr lze konstatovat, že teoretická část vytvořila základ pro analytickou část práce, která bude zaměřena na konkrétní aspekty odborné přípravy příslušníků HZS Zlínského kraje.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 POVINNÝ VÝCVIK A CVIČENÍ

Povinný výcvik a cvičení jsou nedílnou součástí odborné přípravy příslušníků HZS a slouží k udržení jejich vysoké připravenosti na nejrůznější krizové situace. Tyto aktivity jsou přísně stanoveny a pravidelně organizovány, přičemž pokrývají široké spektrum dovedností a znalostí nezbytných pro výkon služby. Časová náročnost výcviku představuje pro příslušníky HZS významnou zátěž, neboť je často organizován mimo standardní pracovní dobu. Rovněž logistika a plánování výcviku jsou náročné, protože není možné zajistit absolvování výcviku pro všechny příslušníky současně, a to z důvodu doplnění do minimálního početního stavu, dovolených, účasti na kurzech, zdravotních omezení nebo jiných nepředvídatelných okolností.

Povinný výcvik a cvičení, které se provádějí na stanicích každoročně, přesahují rámec *bojového řádu*, který se zaměřuje na základní taktiku a operace při zásazích. Bojový řád je tedy pouze jednou částí přípravy, zatímco každoroční výcviky zahrnují i další specializované dovednosti, které jsou nezbytné pro zachování profesní odbornosti příslušníků HZS. Pokud tyto výcviky neprobíhají, hasiči by nesplnili požadavky na svou profesní způsobilost, což by mělo přímý dopad na jejich schopnost efektivně vykonávat svou profesi. Je nezbytné, aby si tento rozdíl mezi bojovým řádem a povinným výcvikem hasiči uvědomili a aby správně chápali, proč jsou oba typy výcviku nepostradatelné pro jejich profesní rozvoj a bezpečnost při zásazích.

Práce ve výšce a nad volnou hloubkou

Tento výcvik je důležitý pro zajištění bezpečnosti při zásazích ve výškových budovách, na konstrukcích nebo v jiných rizikových prostředích. Teoretická část (5 hodin) zahrnuje zásady práce s horolezeckým vybavením, používání osobních ochranných prostředků a správné techniky jištění. Praktická část (11 hodin) se zaměřuje na nácvik pohybu ve výškách, slaňování, práci na laně a záchranu osob z volné hloubky. Praktický výcvik klade důraz na přesnost a bezpečnost, protože práce ve výšce patří mezi nejrizikovější činnosti hasičů.

Vyprošťování osob z havarovaných vozidel

Vyprošťování osob je jedním z nejčastějších zásahů, které hasiči provádějí. Osmihodinová teoretická část pokrývá základní techniky a postupy vyprošťování, typy havarijních situací a bezpečnostní aspekty při manipulaci s vozidly. Praktická část (8 hodin) umožňuje příslušníkům trénovat práci s hydraulickými a pneumatickými nástroji,

jako jsou rozbrušovače, rozpínací zařízení a nůžky. Výcvik zahrnuje simulace různých scénářů, včetně převrácených vozidel nebo havárií v těžko přístupných terénech.

Práce na vodě – tekoucí a klidná voda

Tento výcvik je rozdělen do dvou částí, které reflektují rozdílné podmínky při zásazích na klidné a tekoucí vodě. Teoretická část (3–4 hodiny) zahrnuje základy hydrologie, techniky pohybu na vodě a bezpečnostní pravidla. Praktická část (4 hodiny) zahrnuje nácvik práce se záchrannými prostředky, jako jsou házečí pytlíky, čluny a plovoucí lana, a záchranu osob z vody. Při práci na tekoucí vodě je kladen důraz na rychlé reakce a spolupráci týmu.

Poskytování první pomoci – blok A

První pomoc je základní dovedností všech příslušníků HZS. Pětihodinová teoretická část zahrnuje anatomii, základní postupy při poskytování první pomoci, práci s AED a základy ošetření zranění. Praktická část (9 hodin) je zaměřena na simulace skutečných situací, jako je resuscitace, stabilizace zraněných osob, práce s dýchacími maskami a transport zraněných. Tento výcvik probíhá často v simulovaných podmínkách mimo standardní školící prostory.

Další povinný výcvik

- Vůdce malého plavidla: teoretická část (5 hodin) zahrnuje pravidla řízení plavidel a práce na vodě, praktická část (11 hodin) pak ovládání malých plavidel a záchranu osob.
- Obsluha motorových pil: teorie (5 hodin) zahrnuje bezpečnostní pravidla a základní údržbu, praktická část (3 hodiny) se soustředí na práci s pilou při odstraňování stromů a jiných překážek.
- Školení BOZP a řidičů referentů: obě školení mají spíše administrativní povahu a trvají 2 hodiny.
- Polygon/FOK: tento praktický výcvik zahrnuje simulaci zásahů v realistických podmínkách, například v kouřovém polygonu, kde si hasiči osvojují práci v prostředí s omezenou viditelností.
- Zdravotní prohlídky: povinné zátěžové EKG, krevní testy a další vyšetření se provádějí každý rok, spirometrie jednou za dva roky (u příslušníků nad 50 let každý rok) a slouží k monitorování zdravotního stavu hasičů.

Specifika pro velitele a zastupující

Velitelé a jejich zástupci absolvují stáže na KOPIS (krajské operační a informační středisko), které trvají 12 hodin. Tato stáž zahrnuje nácvik koordinace zásahů, řízení komunikace s jednotkami a řešení mimořádných událostí v reálném čase. Velitelé získávají cenné zkušenosti, které mohou využít při vedení jednotky v terénu.

Tento povinný výcvik a školení představují komplexní systém přípravy příslušníků HZS, který zahrnuje jak základní dovednosti, tak specializované činnosti. Každý výcvik je navržen tak, aby reflektoval reálné podmínky zásahů a maximálně zvyšoval schopnosti hasičů čelit nejrůznějším krizovým situacím. Jejich časová i fyzická náročnost podtrhuje důležitost pravidelné a kvalitní přípravy, která je nezbytnou součástí této náročné profese.

7.1 Taktická a prověřovací cvičení

K prověření akceschopnosti jednotky jsou určena prověřovací cvičení. Tato cvičení mohou být také nástrojem pro ověření součinnosti složek IZS a jejich součástí může být vyhlášení cvičného požárního poplachu. O vyhlášení prověřovacího cvičení pro krajské jednotky HZS rozhoduje (Česko, 2001):

- a) generální ředitel HZS ČR, popřípadě jeho zástupce;
- b) ředitel HZS kraje nebo jeho zástupce;
- c) ředitel územního odboru HZS kraje nebo jeho zástupce;
- d) velitel jednotky;
- e) příslušníci, jejichž kompetencí je kontrola akceschopnosti jednotky.

Taktická cvičení slouží k přípravě krajských jednotek HZS, jsou uvedena v ročním plánu odborné přípravy a schvalovatelem cvičení je vždy ředitel územního odboru HZS kraje. Pokud se mají cvičení zúčastnit více než dvě jednotky, schvaluje ředitel HZS kraje. Podle zákona č. 239/2000 Sb. je vypsání těchto cvičení v kompetenci orgánů, které jsou odpovědné za koordinaci složek IZS. Cvičení mohou vypsát například krajské úřady, HZS nebo další příslušné složky, jež mají za úkol zajistit připravenost jednotek na krizové situace. Tento proces je upraven legislativou a je součástí širšího systému zajištění výcviku složek IZS pro efektivní reakci na mimořádné události. Více informací o konkrétní legislativní úpravě je uvedeno v § 17 zákona o IZS, kde je specifikováno, jaká cvičení mohou být vypsána a kdo má tuto pravomoc.

7.2 Odborná znalost

Jde o přezkoušení znalostí a dovedností, které každý příslušník musí splnit jednou ročně. Jde o přezkoušení před minimálně tříčlennou komisí na stanici, na tato témata: zdravotní, věcné prostředky umístění na CAS a použití těchto prostředků, uzly a uzlování a znalost hasebního obvodu. Na závěr podstoupí družstvo praktickou zkoušku. Komise vybere nějakou situaci a namodeluje ji, přičemž zkoušející družstvo musí tuto modelovou situaci úspěšně vyřešit.

7.3 Fyzická zdatnost

Jednou za rok příslušníci musejí splnit také fyzickou přípravu, a to opět před zkušební komisí, která musí být minimálně dvoučlenná. Za dvě minuty musí v každé disciplíně udělat určitý počet kliků nebo shybů, sklapovaček nebo přednožování, následuje plavecký test na 200 metrů nebo dvoukilometrový běh. Hodnocení výsledků probíhá na základě stanovených tabulek podle věku a přidělených bodů za každou disciplínu. Ty se pak sečtou, přičemž každý příslušník musí dosáhnout minimálně 105 bodů (viz příloha diplomové práce – Fyzické testy příslušníků HS Luhačovice za rok 2024).

7.4 Výcvik v polygonu

Výcvik v polygonu slouží k ověření schopností příslušníků, zda jsou schopni efektivně a bezpečně fungovat v prostorech zasaženém požárem. Mohou si zde vyzkoušet chování při rolloveru, backdraftu a flashoveru.

Flashover kontejner je zařízení které simuluje prostředí, ve kterém si příslušník reálně vyzkouší chování ohně v uzavřeném prostoru.

Tento systém se dělí do pěti úrovní:

- a) První úroveň – výcvik ve vnitřních prostorech, ve kterých se hasič seznamuje s dynamikou požáru, se zásadami vstupu do objektu a správnou manipulací s proudnicí.
- b) Druhá úroveň – zde se provádí výcvik, při kterém je imitován interiér místnosti, v němž se příslušníci učí základy zdolávání požáru útočnými proudy v uzavřeném prostoru.
- c) Třetí úroveň – v této úrovni je prováděn výcvik, který odpovídá prostoru schodiště; příslušníci se učí zdolávání požáru v členitém uzavřeném prostoru.

- d) Čtvrtá úroveň – výcvik v exteriéru simulující požáry technologických zařízení;
- e) Pátá úroveň – výcvik v exteriéru simulující požár v průmyslu, například v silu.

Výcvik v polygonu pro nositele dýchací techniky probíhá minimálně jednou ročně. Před tímto výcvikem hasič absolvuje rozcvičku v tělocvičně s plným vybavením. Absolvuje cviky na těchto zařízeních podle svého věku: žebřík, kladivo, rotoped a chodící pás.

Obrázek 1 – Polygon Valašské Klobouky, zdroj:
<https://archiv.hzszlk.eu/aktuality8/0803/080319-6.jpg>

8 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM

V rámci práce byl realizován kvalitativní výzkum ve formě dotazníkového šetření mezi příslušníky HZS na pobočných stanicích. Cílem šetření bylo získat názory a zkušenosti hasičů týkající se organizace povinného výcviku, jeho kvality, relevance a dopadu na výkon jejich profese. Dotazníkové šetření umožňuje zachytit individuální pohledy příslušníků HZS, identifikovat případné nedostatky ve výcvikovém systému a odhalit oblasti, které by mohly být zlepšeny. Výsledky výzkumu poslouží jako základ pro návrh konkrétních opatření ke zlepšení organizace a obsahu výcviku.

Dotazník byl navržen tak, aby obsahoval uzavřené otázky, které respondentům umožnily jasně a stručně vyjádřit své postoje a zkušenosti. Uzavřené otázky byly voleny záměrně, aby bylo možné získaná data snadno analyzovat a následně identifikovat hlavní trendy. Dotazník zahrnoval tematické okruhy, jako jsou náročnost výcviku, jeho přínos pro praxi, kvalita školení a organizace výcviku v rámci pracovního režimu. Respondenti rovněž měli možnost hodnotit časovou dostupnost výcviku a jeho kompatibilitu s ostatními povinnostmi, jako jsou směnové služby nebo další školení.

8.1 Sběr dat

Organizace sběru dat byla nastavena s ohledem na specifika práce příslušníků HZS. Dotazníky byly distribuovány elektronicky prostřednictvím interní komunikační platformy HZS / Organizace sběru dat byla nastavena s ohledem na specifika práce příslušníků HZS. Dotazníky byly distribuovány elektronicky prostřednictvím interní komunikační platformy HZS (intranet), který zajistil snadný přístup pro všechny příslušníky na pobočných stanicích. Sběr probíhal po dobu čtyř týdnů, což respondentům poskytlo dostatečný čas na vyplnění dotazníku i při jejich časově náročné pracovní zátěži. Výzkumu se zúčastnilo celkem 122 příslušníků z pobočných stanic ve Zlínském kraji, takže jde o dostatečně reprezentativní vzorek pro analýzu.

Data získaná z dotazníkového šetření budou analyzována pomocí deskriptivní statistiky, která umožní odhalit hlavní trendy a problematické oblasti. Analýza se zaměří na identifikaci nejčastěji sdílených názorů a na rozdíly mezi jednotlivými skupinami respondentů, například podle délky praxe nebo funkčního zařazení. Výsledky budou podrobně zpracovány v analytické části práce, kde budou sloužit jako podklad pro formulaci návrhů na zlepšení výcvikového systému HZS na pobočných stanicích. Tento

přístup poskytuje hlubší vhled do celé problematiky a umožňuje cíleně reagovat na potřeby hasičů v praxi.

Otázka č. 1: *Jak hodnotíte časovou dostupnost povinného výcviku?*

Většina respondentů – 53,3 % – hodnotí časovou dostupnost jako velmi dobrou nebo spíše dobrou. Přibližně čtvrtina účastníků – 24,6 % – vnímá dostupnost neutrálně, zatímco menší část – 22,1 % – považuje dostupnost za spíše nebo velmi špatnou. Výsledky ukazují, že organizace času výcviku je pro většinu respondentů přijatelná.

Otázka č. 2: *Jak hodnotíte kvalitu školitelů během povinného výcviku?*

Většina respondentů – 67,2 % – hodnotí kvalitu školitelů jako výbornou nebo velmi dobrou, což ukazuje na vysokou úroveň profesionality při výcviku. Přibližně pětina dotazovaných – 20,5 % – uvádí, že kvalita školitelů je proměnlivá. To naznačuje potřebu větší konzistence. Malý podíl – 12,3 % – respondentů hodnotí kvalitu školitelů jako spíše nebo velmi špatnou.

Otázka č. 3: *Jak hodnotíte relevanci povinného výcviku pro vaši praxi?*

Celkem – 69,7 % – respondentů hodnotí různé druhy povinného výcviku jako velmi nebo spíše relevantní pro svou praxi. Přibližně pětina dotazovaných – 20,5 % – má smíšený názor a uvádí, že některý druh výcviku je užitečnější než jiné. Malý podíl respondentů – 9,9 % – respondentů označuje výcvik za spíše nebo velmi nerelevantní, což ukazuje na obecnou spokojenost s jejich obsahem.

Otázka č. 4: *Jaký vliv má povinný výcvik na vaši pracovní zátěž?*

Většina respondentů – 45,1 % – uvádí, že výcvik má minimální nebo malý vliv na jejich pracovní zátěž. Téměř třetina – 28,7 % – vnímá zátěž jako střední, což naznačuje, že výcvik je náročný, ale zvládnutelný. Přibližně čtvrtina respondentů – 26,2 % – však označila zátěž jako vysokou nebo extrémní, což naznačuje potřebu optimalizovat organizaci výcviku.

Otázka č. 5: *Jak hodnotíte frekvenci povinného výcviku?*

Většina respondentů – 65,6 % – hodnotí frekvenci výcviku jako velmi nebo spíše dobrou. To ukazuje na obecnou spokojenost s jejich rozvržením. Přibližně pětina dotazovaných – 20,5 % – ji vnímala neutrálně, což naznačuje prostor pro úpravy u specifických případů. Malý podíl respondentů – 13,9 % – označil frekvenci výcviku za spíše nebo velmi špatnou, což svědčí o potřebě individuálního přístupu v některých jednotkách.

Otázka č. 6: *Jak hodnotíte dostupnost vybavení a techniky během odborné přípravy na vaší stanici?*

Většina respondentů – 55,8 % – vnímá dostupnost techniky jako velmi dobrou nebo spíše dobrou. Přesto více než třetina – 36,9 % – uvádí, že dostupnost je průměrná nebo spíše či velmi špatná. To naznačuje, že dostupnost techniky je na některých pobočných stanicích nedostatečná.

Otázka č. 7: *Jaký je váš názor na úroveň modernizace metod odborné přípravy na vaší stanici?*

Zhruba – 41 % – respondentů považuje úroveň modernizace za velmi nebo spíše moderní, zatímco – 26,2 % – ji hodnotí jako spíše nebo velmi zastaralou. Velký podíl dotazovaných – 32,8 % – naznačuje, že modernizace probíhá nedostatečným tempem, což poukazuje na prostor pro zlepšení.

Otázka č. 8: *Jaký přínos má spolupráce s externími organizacemi (např. školicími centry) pro kvalitu odborné přípravy na vaší stanici?*

Většina respondentů – 50,8 % – hodnotí přínos spolupráce s externími organizacemi jako velmi nebo spíše vysoký. Přesto – 24,6 % – dotazovaných uvádí, že přínos je průměrný, a dalších – 24,6 % – ho vnímá jako nízký, což naznačuje rozdílnou efektivitu spolupráce na jednotlivých stanicích.

Otázka č. 9: *Jak hodnotíte přizpůsobení obsahu výcviku specifickým podmínkám na vaší stanici?*

Celkem – 47,6 % – respondentů hodnotí přizpůsobení obsahu jako výborné nebo velmi dobré, zatímco – 24 % – ho považuje za spíše nebo velmi nedostatečné. Velký podíl respondentů – 28,7 % – vnímá přizpůsobení jako přiměřené. To naznačuje rozdílné zkušenosti na různých stanicích.

Otázka č. 10: *Jak hodnotíte možnosti zpětné vazby po absolvování povinného výcviku?*

Celkem – 45,1 % – respondentů hodnotí možnosti zpětné vazby jako výborné nebo velmi dobré, což svědčí o dobré praxi na některých stanicích. Nicméně – 22,2 % – respondentů uvádí zpětnou vazbu jako spíše nebo velmi nedostatečnou. To poukazuje na nedostatek standardizace této praxe v rámci HZS.

Otázka č. 11: *Jak hodnotíte organizaci povinného výcviku na vaší stanici?*

Většina respondentů – 53,3 % – hodnotí organizaci výcviku jako výbornou nebo velmi dobrou. Přibližně třetina – 28,7 % – ji označuje za přiměřenou, což naznačuje prostor pro zlepšení, zatímco – 18 % – respondentů vnímá organizaci jako spíše nebo velmi

nedostatečnou. Toto zjištění poukazuje na určité problémy při organizaci povinného výcviku u některých stanic.

Otázka č. 12: *Jaká je podle vás časová náročnost povinného výcviku?*

Většina respondentů – 69,7 % – vnímá časovou náročnost jako přiměřenou nebo spíše přiměřenou. Menší část – 14 % – ji však označuje jako spíše nebo velmi nepřiměřenou, což signalizuje potřebu optimalizace u některých typů výcviku.

Otázka č. 13: *Jak hodnotíte možnosti specializovaných školení pro konkrétní činnosti na vaší stanici?*

Necelých – 44 % – respondentů hodnotí možnosti specializovaných školení jako výborné nebo velmi dobré. Přibližně třetina – 32,8 % – vnímá specializaci jako přiměřenou, zatímco – 23,8 % – respondentů považuje školení za spíše nebo velmi nedostatečná. To by mohlo svědčit o potřebě přizpůsobit školení konkrétním podmínkám stanice.

Otázka č. 14: *Jaké jsou vaše zkušenosti s využitím moderních technologií při výcviku?*

Celkem – 45,1 % – respondentů považuje využití moderních technologií za velmi dobré nebo dobré. Přesto – 22,2 % – dotazovaných hodnotí využití jako nedostatečné nebo velmi nedostatečné, což naznačuje potřebu větší integrace moderních technologií do výcviku.

Otázka č. 15: *Jak hodnotíte zapojení externích odborníků do odborné přípravy?*

Velkým překvapením je, že – 47,6 % – respondentů vnímá zapojení externích odborníků jako velmi dobré nebo dobré. Na druhé straně – 23,8 % – respondentů považuje zapojení za nedostatečné nebo velmi nedostatečné. Toto zjištění poukazuje na prostor pro častější využívání odborníků mimo HZS.

Otázka č. 16: *Jak hodnotíte přístup vedení stanice k organizaci odborné přípravy?*

Převážná většina respondentů – 57,4 % – hodnotí přístup vedení jako velmi dobrý nebo dobrý. Poukazuje to na pozitivní přístup většiny vedoucích pracovníků. Přibližně čtvrtina dotazovaných – 24,6 % – označuje podporu za přiměřenou a – 18 % – ji vnímá jako spíše nebo velmi nedostatečnou, což by mělo vyústit ve zlepšení přístupu vedení na některých stanicích.

Otázka č. 17: *Jak hodnotíte dostupnost času na přípravu před povinným výcvikem?*

Více než polovina respondentů – 53,3 % – hodnotí dostupnost času na přípravu jako velmi dobrou nebo dobrou. Přibližně – 24,6 % – ji označuje za přiměřenou, zatímco – 22,1 % – respondentů považuje čas na přípravu za spíše nebo velmi nedostatečný. To může pro některé hasiče znamenat určitý problém.

Otázka č. 18: *Jak hodnotíte frekvenci kontroly získaných dovedností po absolvování výcviku?*

Přibližně – 49,2 % – respondentů hodnotí frekvenci kontroly dovedností jako velmi dobrou nebo dobrou. Přesto – 28,7 % – respondentů ji považuje za průměrnou, což naznačuje možnost kladení většího důrazu na pravidelnost a kvalitu kontrol. Zbývajících – 22,1 % – respondentů označuje kontrolu za spíše nebo velmi nedostatečnou.

Otázka č. 19: *Jak hodnotíte kvalitu spolupráce mezi stanicemi při organizaci odborné přípravy?*

Více než polovina respondentů – 55,8 % – hodnotí spolupráci mezi stanicemi jako velmi dobrou nebo dobrou. Přibližně – 24,6 % – dotazovaných ji označuje za průměrnou a – 19,7 % – považuje spolupráci za spíše nebo velmi nedostatečnou. To svědčí o potřebě lepší koordinace při organizaci odborné přípravy.

Otázka č. 20: *Jak hodnotíte dostupnost odborných školení, která nejsou povinnou součástí přípravy?*

Celkem – 50,8 % – respondentů hodnotí dostupnost nepovinných odborných školení jako velmi dobrou nebo dobrou. Více než čtvrtina – 28,7 % – ji vnímá jako průměrnou, zatímco – 20,5 % – označuje dostupnost za spíše nebo velmi nedostatečnou, což poukazuje na nerovnoměrné možnosti dalšího vzdělávání.

Jednotlivé tabulky s odpověďmi respondentů na otázky 1 – 20 jsou v příloze této diplomové práce.

8.2 Analýza a vyhodnocení

Dotazníkové šetření bylo realizováno mezi příslušníky pobočných stanic HZS Zlínského kraje s cílem zjistit stav odborné přípravy, identifikovat její slabé stránky a navrhnout zlepšení. Podařilo se získat 122 respondentů, kteří odpověděli na 20 otázek rozdělených do kategorií: kvalita výcviku, dostupnost materiálů, organizace přípravy, fyzická a psychická náročnost, využití moderních technologií a další.

Analýza a vyhodnocení dat z dotazníkového šetření je rozdělena do jednotlivých bodů, z nichž každý podrobně popisuje, co bylo zkoumáno, jaká data byla použita, jaké metody byly využity a jaké výsledky byly zjištěny.

➤ *Organizace a časová dostupnost odborné přípravy*

Zkoumaná oblast: Organizace výcviku, časová dostupnost a plánování.

Použitá data a otázky: Témata byla zkoumána prostřednictvím uzavřených otázek, například otázky č. 1 (časová dostupnost povinného výcviku), č. 5 (flexibilita plánování výcviku) a č. 19 (spolupráce mezi stanicemi).

Použité metody: Byla využita deskriptivní analýza k určení četnosti odpovědí, kvalitativní analýza otevřených odpovědí a korelace mezi časovou dostupností a celkovou spokojeností s výcvikem.

Výsledky a interpretace: Více než – 50 % – respondentů hodnotilo časovou dostupnost výcviku pozitivně, ale – 22 % – označilo tuto oblast za problematickou kvůli častým změnám termínů, které zasahují do každodenního provozu pobočných stanic. Analýza ukázala, že pobočné stanice s menším personálním obsazením mají větší potíže s organizací výcviku, neboť to způsobuje zvýšenou pracovní zátěž. Otevřené odpovědi poukazují na potřebu zavedení digitálních nástrojů pro plánování, které by zlepšily komunikaci a koordinaci mezi stanicemi.

➤ *Kvalita a obsah odborné přípravy*

Zkoumaná oblast: Hodnocení kvality školitelů, obsahu výcviku a jejich relevance pro praxi.

Použitá data a otázky: Byly použity otázky č. 2 (kvalita školitelů), č. 3 (relevance výcviku) a č. 6 (kvalita vzdělávacích materiálů).

Použité metody: Kombinace deskriptivní statistiky (průměrné hodnocení kvality) a obsahové analýzy otevřených odpovědí, které umožnily identifikovat konkrétní problémy.

Výsledky a interpretace: Kvalitu školitelů hodnotilo – 67 % – respondentů jako velmi dobrou, ale – 20 % – poukázalo na její proměnlivost, což může být způsobeno nejednotností výcvikových standardů. Pokud jde o obsah výcviku, – 18 % – respondentů uvedlo, že některé jeho druhy nejsou dostatečně prakticky zaměřeny, což je problém zejména u pobočných stanic, kde je potřeba okamžité aplikace získaných dovedností. Byla zdůrazněna nutnost pravidelného přezkumu obsahu výcviku a zavedení tematických kurzů, například zacílených na zásahy u elektromobilů nebo chemických havárií.

➤ *Dostupnost moderních výcvikových technologií*

Zkoumaná oblast: Dostupnost a využití moderních technologií, jako jsou simulátory, VR, termokamery a další.

Použitá data a otázky: Otázky č. 10 (vybavení stanic moderními pomůckami) a č. 18 (návrhy na technologické zlepšení).

Použité metody: Deskriptivní analýza četnosti odpovědí a kvalitativní analýza návrhů respondentů na zlepšení technického vybavení.

Výsledky a interpretace: Pouze – 45 % – respondentů na pobočných stanicích uvedlo, že mají přístup k moderním výcvikovým technologiím, což kontrastuje s vyšším standardem na centrálních stanicích. Nejčastěji zmíněné nedostatky zahrnovaly absenci simulátorů pro reálné situace a zastaralé technické pomůcky. Respondenti navrhovali zavedení přenosných simulátorů a VR zařízení, které by umožnily nácvik složitých zásahů, aniž by vyžadovaly výrazné investice do stálé infrastruktury.

➤ *Spolupráce s externími organizacemi*

Zkoumaná oblast: Zapojení externích organizací, jako jsou univerzity, technologické firmy, automobilky a další složky IZS, do odborné přípravy.

Použitá data a otázky: Otázky č. 8 (úroveň spolupráce) a č. 19 (návrhy na rozšíření spolupráce).

Použité metody: Kombinace deskriptivní analýzy a tematické analýzy odpovědí, zaměřené na konkrétní příklady současné a potenciální spolupráce.

Výsledky a interpretace: Spolupráci s externími organizacemi hodnotilo – 55 % – respondentů jako přínosnou. Přesto byla identifikována nerovnoměrná úroveň zapojení mezi centrálními a pobočnými stanicemi. Respondenti navrhovali intenzivnější zapojení automobilových společností do školení, která jsou zaměřena na elektromobily, a univerzit z hlediska vývoje moderních výcvikových programů. Zlepšení spolupráce s externími organizacemi je klíčové pro překonání rozdílů mezi stanicemi.

➤ *Relevance a přínosy odborné přípravy*

Zkoumaná oblast: Vnímání přínosů odborné přípravy pro praxi a identifikace oblastí, které vyžadují zlepšení.

Použitá data a otázky: Otázky č. 3 (relevance výcviku) a č. 12 (praktické využití získaných dovedností).

Použité metody: Deskriptivní analýza odpovědí na uzavřené otázky a obsahová analýza otevřených odpovědí.

Výsledky a interpretace: Celkem – 71 % – respondentů uvedlo, že odborná příprava je relevantní a prakticky využitelná. Nicméně – 18 % – vyjádřilo nespokojenost, zejména kvůli absenci specializovaných kurzů pro specifické situace. Respondenti zdůraznili potřebu rozšíření tematického výcviku, například na zásahy spojené s průmyslovými haváriemi nebo velkými dopravními nehodami.

Analýza dat odhalila několik klíčových oblastí, které vyžadují zlepšení: dostupnost moderních technologií, relevance obsahu výcviku a intenzivnější spolupráce s externími organizacemi. Návrhy na zavedení simulátorů, zvýšení frekvence specializovaných kurzů a zlepšení plánování výcviku mají potenciál výrazně zvýšit efektivitu a kvalitu odborné přípravy na pobočných stanicích HZS. Tyto změny mohou přispět ke snížení rozdílů mezi centrálními a pobočnými stanicemi a zvýšit připravenost hasičů na mimořádné situace.

8.3 Diskuse nad dosaženými zjištěními / výsledky

Výsledky práce ukázaly, že odborná příprava na pobočných stanicích čelí několika zásadním problémům, které ovlivňují její efektivitu. Mezi nejvýznamnější patří omezené prostorové možnosti pro výcvik, nedostatečný počet výcvikových hodin, absence pravidelného školení od specialistů a rozdílná úroveň vybavení mezi centrálními a pobočnými stanicemi. Analýza potvrdila, že realizace výcvikových prostor na pobočných stanicích není možná kvůli nedostatku místa, což by mohlo být řešeno přesunutím některých jednotek na vhodnější lokality nebo intenzivnějším využíváním regionálních výcvikových center. Rovněž se ukázalo, že nově zavedený systém školitelů, který zahrnuje specialisty jako lezce nebo psychologa, začíná přinášet první pozitivní výsledky, ale je potřeba jej dále rozvíjet.

Další zjištění se týká nerovnoměrné informovanosti příslušníků pobočných stanic o vybavení, které je dostupné na centrálních stanicích. I když mají centrální stanice více techniky, neznamená to, že by vždy disponovaly nejmodernějšími prostředky, jak se často předpokládá. Nedostatek znalostí o dostupném vybavení a možnostech jeho využití komplikuje efektivitu zásahů a zvyšuje potřebu zavedení pravidelných stáží a výměnných

pobytů mezi pobočnými a centrálními stanicemi. Výzkum také poukázal na problém minimálních početních stavů na pobočných stanicích, což často vede k realizaci odborného výcviku ve volném čase hasičů. Tento stav způsobuje nárůst přesčasových hodin příslušníků a komplikuje administrativní procesy související s vykonáním pracovní doby.

Z hlediska obsahu výcviku bylo zjištěno, že hasiči stále postrádají dostatečnou přípravu na specifické situace, jako jsou zásahy u požárů fotovoltaických zařízení. V této oblasti se jako efektivní řešení nabízí spolupráce s výrobcí a prodejci těchto technologií, kteří by mohli přispět ke kvalitě odborného školení. Celkové výsledky studie potvrzují potřebu systematických změn v organizaci odborné přípravy. Mezi hlavní doporučení patří rozšíření výměnných pobytů mezi stanicemi, zvýšení dostupnosti praktického výcviku a zapojení specialistů z různých oblastí do školení hasičů.

8.4 Odpovědi na výzkumné otázky

Podkladem pro odpovědi na výzkumné otázky se staly výstupy dotazníkového šetření a jejich následná analýza. **VO1:** *Jaké jsou hlavní nedostatky v systému odborné přípravy na pobočných stanicích jednotek HZS Zlínského kraje?*

Odpověď: Hlavní nedostatky v systému odborné přípravy na pobočných stanicích HZS Zlínského kraje zahrnují několik oblastí. První z nich je **nedostatečná dostupnost moderních výcvikových pomůcek a technologií**, jako jsou simulátory reálných zásahů, virtuální realita nebo interaktivní výukové systémy. Zatímco centrální stanice mají lepší vybavení, pobočné stanice často v tomto ohledu zaostávají, což negativně ovlivňuje efektivitu přípravy. Pouze – 45 % – respondentů z pobočných stanic uvedlo, že mají dostatečné vybavení pro přípravu. To svědčí o potřebě větších investic do technologií.

Dalším zásadním problémem je **nedostatečná frekvence specializovaných kurzů**. Respondenti často zmiňovali, že odborná příprava je zaměřena na obecné dovednosti, zatímco specializované oblasti, jako je práce s nebezpečnými chemikáliemi, zásahy v souvislosti s elektromobily nebo práce ve výškách, jsou opomíjeny. Třetím nedostatkem je **rigidní organizace výcviku**. Časté přesuny termínů, nedostatečná komunikace a špatné plánování vedou ke zvýšenému stresu a problémům s kompatibilitou výcviku s běžným provozem. Tyto nedostatky se nejvíce projevují na pobočných stanicích, kde je pracovní zátěž často vyšší a personál omezenější.

VO2: *Jaké moderní metody výcviku a odborné přípravy lze implementovat na pobočných stanicích jednotek HZS?*

Odpověď: Na pobočných stanicích HZS lze implementovat několik moderních metod odborné přípravy, které reflektují technologický pokrok a potřeby současných zásahových jednotek. **Virtuální realita (VR)** patří mezi nejperspektivnější nástroje. Pomocí VR lze simulovat širokou škálu situací, od požárů v různých typech budov po chemické havárie, což umožňuje bezpečné a opakované procvičení i vysoce rizikových zásahů. Tato metoda také umožňuje výcvik v podmínkách, které by byly v reálném prostředí obtížně realizovatelné.

Další možností je využití **interaktivních simulátorů**. Simulátory umožňují realistický nácvik specifických situací, jako je hašení požárů v uzavřených prostorech, evakuace osob nebo zásahy na nebezpečných místech. Tyto nástroje mohou být přenosné, což je ideální pro pobočné stanice s omezeným prostorem. **Online vzdělávací platformy a e-learning** mohou být využity pro teoretickou přípravu. Tento přístup umožňuje flexibilní vzdělávání, které lze přizpůsobit časovým možnostem hasičů a zároveň snižuje potřebu jejich fyzické přítomnosti.

Dalším krokem může být zavedení **umělé inteligence (AI)** do výcviku. AI může analyzovat výkony jednotlivých účastníků a poskytovat zpětnou vazbu zaměřenou na zlepšení konkrétních dovedností. Kombinace těchto moderních metod by nejen zvýšila efektivitu přípravy, ale také posílila schopnost pobočných stanic reagovat na komplexní situace. **VO3:** *Jak spolupráce s externími organizacemi ovlivňuje kvalitu odborné přípravy na pobočných stanicích jednotek HZS?*

Odpověď: Spolupráce s externími organizacemi má zásadní vliv na kvalitu odborné přípravy na pobočných stanicích HZS. Externí organizace, jako jsou výrobci specializované techniky, vysoké školy nebo soukromé firmy, mohou poskytnout přístup k moderním technologiím, odborným znalostem a praktickým zkušenostem. Například spolupráce s automobilkami zaměřenými na elektromobily umožňuje hasičům trénovat zásahy u nehody vozidel s elektrickým pohonem, což je oblast, která se v posledních letech stává stále aktuálnější.

Externí subjekty mohou rovněž organizovat specializované kurzy, například v oblasti chemických havárií, práce ve výškách nebo manipulace s nebezpečnými látkami. Tyto kurzy často zahrnují školitele s hlubokou odbornou specializací a přinášejí nové

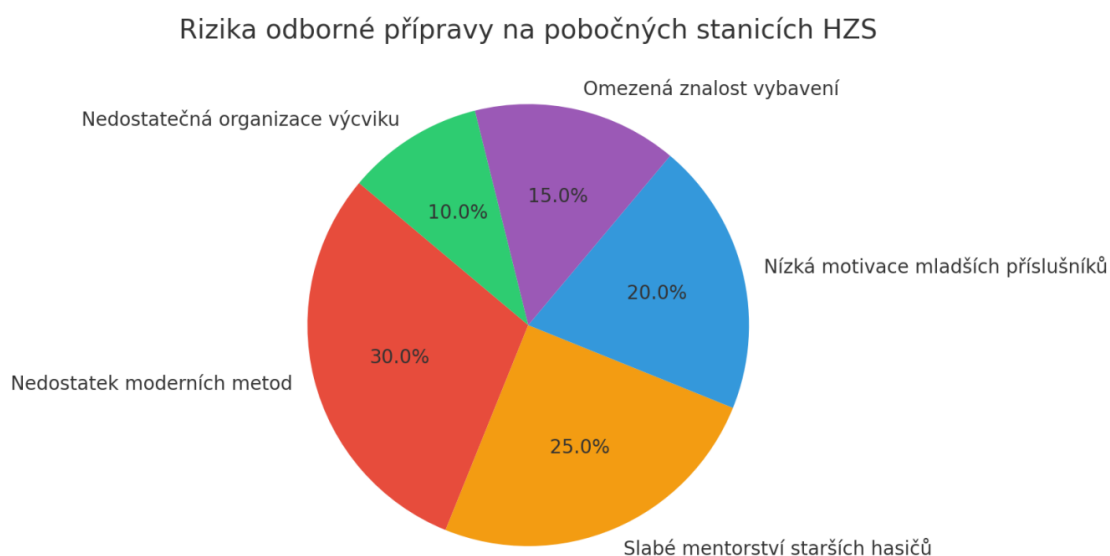
metody a poznatky, které by jinak nebyly snadno dostupné. Spolupráce s akademickými institucemi může přispět k rozvoji vzdělávacích programů založených na nejnovějších výzkumech a statistikách.

Praktická spolupráce, jako jsou společná taktická cvičení s jinými složkami IZS, přispívá ke zlepšení koordinace a komunikace během skutečných zásahů. Společné výcviky umožňují simulovat složité scénáře, jež vyžadují spolupráci více složek, a tím zlepšují připravenost na krizové situace. Kvalita odborné přípravy je také ovlivněna finanční podporou, kterou externí organizace mohou poskytnout formou sponzoringu nebo dotací na modernizaci vybavení a výcvikových prostor.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že spolupráce s externími organizacemi je jedním z faktorů, které mohou vyřešit některé z identifikovaných nedostatků, jako je absence moderních technologií a nedostatečná specializace výcviku. Proto je důležité tuto spolupráci nadále rozvíjet a podporovat její systematické začlenění do systému odborné přípravy.

8.5 Shrnutí výsledku výzkumu

Z výsledků analýzy vyplynulo, že pobočné stanice čelí specifickým výzvám, které se částečně odlišují od původních předpokladů. Kromě nižší dostupnosti moderních výcvikových technologií a méně častých specializovaných kurzů se ukazuje, že dynamika mezi staršími a mladšími příslušníky hraje významnější roli, než bylo původně očekáváno.

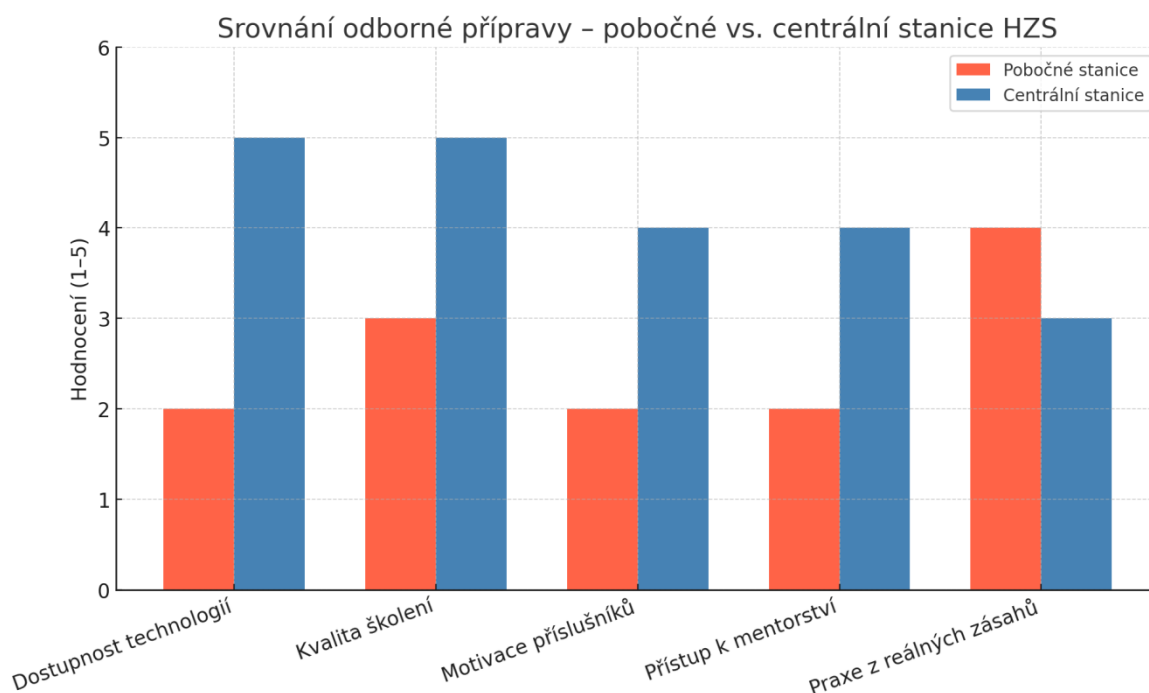

Graf 1 - Rizika ve výcviku na pobočných stanicích, vlastní zpracování

Zkušenější hasiči, kteří již nepodávají výkon na úrovni svých mladších kolegů, často přecházejí na pobočné stanice, kde však nemají plnohodnotné podmínky pro další odborný růst a předávání zkušeností. Tento jev může vést k omezení výcviku mladších členů jednotek, protože ne všichni starší kolegové mají dostatečné předpoklady k efektivnímu mentorství.

Pobočné stanice tak v některých případech fungují jako prostředí, kde chybí dostatečný motivační systém pro nové příslušníky, což může mít negativní dopad na jejich výcvik i profesní růst. K tomu se přidává problém nedostatečné znalosti dostupného vybavení na centrálních stanicích, což vede k omezenému povědomí o možnostech jeho využití při zásazích. Absence simulátorů a pokročilých výcvikových metod navíc snižuje atraktivitu výcviku a přispívá k pasivitě některých mladších členů sboru. Výsledky dotazníkového šetření naznačují, že bez cílených opatření se může tento trend prohlubovat a dále oslabovat efektivitu výcviku na pobočných stanicích.

Při srovnání s centrálními stanicemi je patrné, že zatímco ty disponují širším spektrem výcvikových možností a jejich personál má snadnější přístup ke kvalitním školitelům a moderním tréninkovým nástrojům, na pobočných stanicích je kladen větší důraz na praktické zkušenosti z reálných zásahů.

Graf 2 - Srovnání pobočných a centrálních stanic, vlastní zpracování

Tento rozdíl se však ne vždy pozitivně projevuje, protože nižší intenzita odborného výcviku a chybějící moderní metody mohou vést k postupnému snižování kvalifikace hasičů na těchto stanovištích. Klíčovým problémem tedy není pouze dostupnost vybavení, ale také způsob řízení odborné přípravy na těchto pracovištích.

Na základě těchto zjištění je vhodné zvážit změny v organizaci odborné přípravy na pobočných stanicích, které by posílily jejich vzdělávací funkci a zabránily pasivitě mladších příslušníků. Zavedení povinných školení pro starší hasiče v oblasti mentorství, rotace mezi stanicemi s cílem zachovat výcvikovou kontinuitu a vytvoření systému průběžného sledování odborného růstu příslušníků by mohly přispět ke zlepšení celkové úrovně výcviku. Při implementaci těchto opatření by se mělo přihlídnout k potřebám jednotlivých stanic, aby byly respektovány místní podmínky a specifika jejich fungování.

9 POROVNÁNÍ S CENTRÁLNÍ STANICÍ

Výsledky analýzy odborné přípravy na pobočných stanicích HZS Zlínského kraje, jak je prezentuje tato diplomová práce, poskytují cenný vhled do současného stavu a odhalují jak soulad, tak rozpor s teoretickými předpoklady obsaženými v odborné literatuře. Práce identifikovala několik klíčových nedostatků: omezenou dostupnost moderních výcvikových technologií, nízkou frekvenci specializovaných kurzů, nedostatečnou praktickou přípravu, nerovnoměrnou úroveň školitelů a absenci jednotného systému plánování výcviku. Tyto zjištění jsou v souladu s teoretickými pracemi, například Procházkovou a Procházkou (2014), kteří zdůrazňují, že efektivní příprava hasičů na krizové situace vyžaduje pravidelný praktický výcvik a přístup k moderním technologiím. Autoři argumentují, že bez kontinuálního tréninku a aktualizace metod nemohou záchranné složky adekvátně reagovat na měnící se podmínky, což potvrzuje nízkou frekvenci praktických cvičení na pobočných stanicích zjištěnou v dotazníkovém šetření.

Dalším významným zjištěním práce je nedostatečná spolupráce s externími organizacemi, což omezuje přístup k novým technologiím a odborným školením. Tento aspekt koresponduje s Hromadou (2014), který zdůrazňuje význam partnerství s technologickými firmami a výzkumnými institucemi pro modernizaci požární ochrany. Hromada uvádí, že integrace externích zdrojů, jako jsou specializované kurzy od výrobců technologií, zvyšuje připravenost hasičů na specifické zásahy, což je v souladu s návrhem práce na rozšíření spolupráce s automobilkami či výrobci fotovoltaických systémů. Nicméně výsledky šetření ukazují, že tato spolupráce je na pobočných stanicích minimální, což odhaluje praktickou mezeru mezi teoretickými doporučeními a realitou.

Práce také upozorňuje na nedostatečnou psychologickou přípravu hasičů, což je oblast, kterou teoretická literatura stále více akcentuje. Kirschman (2018) a Jahnke et al. (2016) zdůrazňují, že psychická odolnost je nezbytnou součástí přípravy hasičů, kteří jsou pravidelně vystaveni traumatickým situacím. Zjištění z dotazníkového šetření, kde hasiči vnímají nedostatek času a organizace výcviku jako stresující faktory, podporují tuto tezi. Absence systematického zaměření na psychologickou přípravu na pobočných stanicích tak představuje rozpor s doporučeními literatury, která navrhuje začlenění workshopů a školení s psychologií do běžného výcviku.

Rozdíly mezi centrálními a pobočnými stanicemi, jak je práce popisuje, částečně odpovídají teoretickým analýzám organizačních struktur HZS ČR. Kolektiv autorů (2020) a Neugebauer (2018) uvádějí, že decentralizovaný model HZS umožňuje flexibilitu, ale může vést k nerovnoměrnému rozdělení zdrojů. Výsledky práce potvrzují, že centrální stanice mají lepší vybavení a častější přístup ke specializovaným kurzům, což je v souladu s těmito analýzami. Zároveň však práce odhaluje, že tato disproporce není jen otázkou technického zázemí, ale i informovanosti a praktického využití dostupných prostředků, což literatura často opomíjí. Tento poznatek rozšiřuje teoretický rámec o praktický rozměr, který naznačuje potřebu zlepšení informačních toků mezi stanicemi.

Navržená opatření, jako jsou výměnné pobyty, rozšíření praktického výcviku a využití virtuální reality, nacházejí oporu v moderních trendech popsanych v literatuře. Vujanovic a Tran (2021) zdůrazňují přínos simulátorů a virtuální reality pro bezpečný nácvik komplexních scénářů, což je v souladu s návrhem práce na implementaci těchto technologií. Nicméně omezené finanční a prostorové možnosti pobočných stanic, jak ukazuje analýza, ztěžují praktickou realizaci těchto doporučení. Literatura, například Martinez-Fiestas et al. (2020), sice navrhuje využití pokročilých technologií, ale méně se zabývá jejich implementací v podmínkách menších jednotek s omezenými zdroji, což je specifika odhalená touto prací.

V porovnání s teorií práce přináší nový pohled na organizaci výcviku. Zatímco teoretické zdroje, jako Štětina (2014), zdůrazňují význam jednotného plánování a koordinace v rámci IZS, dotazníkové šetření odhalilo chaotickou organizaci a časté kolize výcviku s pracovními povinnostmi na pobočných stanicích. Tento rozpor naznačuje, že teoretické modely ne vždy zohledňují reálné provozní podmínky menších stanic, kde nízké personální stavy a časová zátěž hrají zásadní roli.

Celkově výsledky práce potvrzují teoretickou potřebu modernizace výcviku a spolupráce s externími partnery, ale zároveň upozorňují na praktické překážky, které literatura často přehlíží – například prostorová omezení a nedostatek informací o dostupném vybavení. Tím práce nejen doplňuje teoretický rámec, ale také nabízí konkrétní řešení přizpůsobená specifikům pobočných stanic. Tyto poznatky mohou sloužit jako základ pro další výzkum zaměřený na optimalizaci odborné přípravy v decentralizovaných záchranných systémech.

10 ZDOKONALOVACÍ PŘÍPRAVA A NÁVRHY OPATŘENÍ

Zdokonalovací příprava představuje klíčovou součást odborného vzdělávání příslušníků HZS, jejímž cílem je nejen upevnit a rozšířit stávající znalosti a dovednosti, ale také je adaptovat na nové výzvy a měnící se podmínky zásahové činnosti. Význam této přípravy je obzvláště patrný na pobočných stanicích, kde hasiči často čelí omezeným zdrojům, vyšší pracovní zátěži a potřebě rychle reagovat na široké spektrum krizových situací. Přes svůj zásadní přínos pro efektivitu a bezpečnost zásahů vykazuje současný systém zdokonalovací přípravy na pobočných stanicích řadu nedostatků, které byly identifikovány během realizovaného výzkumu.

Z provedené analýzy dotazníkového šetření vyplynulo, že hlavními problémy zdokonalovací přípravy jsou zejména nedostatečné využívání moderních technologií, nízká frekvence specializovaných kurzů a rigidní organizace výcviku, která neodpovídá aktuálním potřebám pobočných stanic. Tyto nedostatky nejen limitují efektivitu přípravy, ale také zvyšují psychickou a fyzickou zátěž hasičů, což může negativně ovlivnit jejich výkonnost a připravenost při reálných zásazích. Kromě toho se projevuje výrazný rozdíl mezi úrovní přípravy na centrálních a pobočných stanicích, což zdůrazňuje potřebu cílených opatření zaměřených na vyrovnaní těchto disparit.

Cílem této kapitoly je na základě výsledků výzkumu navrhnout konkrétní opatření, která mohou výrazně zlepšit systém zdokonalovací přípravy na pobočných stanicích jednotek HZS Zlínského kraje. Navržená opatření reflektují potřebu zavádění moderních metod výcviku, efektivnějšího plánování a organizace výcviku a rozšíření spolupráce s externími partnery. Zvláštní důraz je kladen na implementaci technologií, jako jsou simulátory, virtuální realita a interaktivní výukové nástroje, které mohou zvýšit efektivitu a přizpůsobivost odborné přípravy.

Kapitola rovněž rozpracovává návrhy na intenzivnější spolupráci s technologickými firmami, univerzitami a dalšími složkami IZS, které mohou významně přispět ke zlepšení kvality zdokonalovací přípravy. Společná cvičení, přístup k nejnovějším technologiím a odborným znalostem, stejně jako finanční podpora externích subjektů představují nástroje pro modernizaci a rozvoj odborné přípravy na pobočných stanicích. Kapitola nabízí konkrétní kroky a doporučení, jak tyto návrhy realizovat. Cílem je zajistit dlouhodobou udržitelnost a efektivitu vzdělávacího systému HZS.

10.1 Návrhy na zlepšení odborné přípravy na pobočných stanicích

Jedním z návrhů je zavedení moderních simulátorů pro nácvik reálných zásahů, které umožňují hasičům procvičovat různé typy situací, například požáry v uzavřených prostorách, chemické havárie nebo zásahy při dopravních nehodách. Pro začátek se pořizuje jeden přenosný simulátor, jehož pořizovací cena se pohybuje mezi 1,5 až 2 miliony Kč. Tento simulátor je sdílen mezi pobočnými stanicemi v rámci rotujícího harmonogramu. Očekávaným výsledkem je zvýšení praktických dovedností hasičů a snížení chybovosti při reálných zásazích.

Dalším krokem je implementace virtuální reality (VR) do odborné přípravy. Systémy VR umožňují bezpečné simulace situací, které jsou jinak obtížně realizovatelné nebo nebezpečné. Pořizovací náklady na základní zařízení VR činí přibližně 300 000 Kč na jedno stanoviště, přičemž softwarové vybavení pro různé scénáře stojí dalších 200 000 Kč. Tato technologie se využívá například k nácviku práce s nebezpečnými látkami nebo zásahů ve výškách. Implementace VR zvyšuje efektivitu tréninku a snižuje fyzické opotřebení hasičů během přípravy.

Dalším opatřením je zvýšení frekvence specializovaných kurzů. Pro zajištění těchto kurzů se uzavírá spolupráce s odborníky z praxe, například z vysokých škol nebo firem specializujících se na záchranné technologie. Každý specializovaný kurz včetně lektorů a potřebného vybavení stojí přibližně 50 000 Kč na jeden běh. Pořádá se minimálně 6 specializovaných kurzů ročně zaměřených na oblasti, jako je práce s elektromobily, evakuace osob nebo chemické havárie. Tímto způsobem se rozšiřují dovednosti a schopnosti hasičů v reakci na specifické situace.

Zlepšení organizace a plánování výcviku se realizuje zavedením jednotného digitálního systému pro plánování a evidenci odborné přípravy. Systém zahrnuje kalendář, který umožňuje lepší koordinaci termínů mezi stanicemi, a modul pro sledování absolvovaného výcviku jednotlivých hasičů. Pořizovací náklady na tento systém činí přibližně 250 000 Kč, přičemž provozní náklady na údržbu se pohybují kolem 50 000 Kč ročně. Lepší organizace výcviku sníží stres způsobený častými změnami termínů a zvyšuje celkovou efektivitu přípravy.

Spolupráce s externími organizacemi, jako jsou automobilky, chemické závody nebo univerzity, přináší významné zlepšení odborné přípravy. Automobilky poskytují školení zaměřená na zásahy u elektromobilů, přičemž náklady na jedno školení jsou hrazeny

v rámci partnerství nebo dotací. Chemické závody nabízejí praktická cvičení na svých zařízeních, což stojí přibližně 20 000 Kč za jedno cvičení. Tato spolupráce zvyšuje odbornou úroveň hasičů a zlepšuje jejich schopnost spolupráce s dalšími subjekty v krizových situacích.

Dalším návrhem je rozšíření psychologické přípravy, která pomáhá hasičům lépe zvládat stres během zásahů i po nich. Tato příprava zahrnuje pravidelné workshopy a semináře vedené profesionálními psychology. Náklady na jeden workshop pro 20 osob se pohybují kolem 10 000 Kč, přičemž doporučená frekvence je 1 workshop za čtvrtletí. Očekávaným výsledkem je zvýšení psychické odolnosti a zlepšení schopnosti pracovat v náročných podmínkách.

V rámci dlouhodobých investic se modernizují výcvikové prostory na pobočných stanicích, například vybudováním polygonu pro simulace reálných situací. Pořizovací cena základního polygonu se pohybuje mezi 3 až 5 miliony Kč, v závislosti na velikosti a vybavení. Tento krok výrazně zvyšuje možnosti praktické přípravy na pobočných stanicích a přibližuje je úrovni centrálních stanic.

Posledním návrhem je získávání financí prostřednictvím grantů a dotačních programů, například z evropských fondů nebo programů Ministerstva vnitra. Získané finance se používají na nákup technologií, organizaci kurzů i modernizaci prostor. Předpokladem úspěchu je vytvoření specializovaného týmu, který se zaměřuje na vyhledávání a administraci těchto grantů, s odhadovanými ročními náklady kolem 150 000 Kč. Dlouhodobým cílem je vytvoření udržitelného modelu financování odborné přípravy.

10.2 Implementace spolupráce s externími organizacemi

Prvním krokem k implementaci efektivní spolupráce s externími organizacemi je uzavření partnerství s automobilkami, které poskytují školení zaměřená na zásahy u vozidel s elektrickým pohonem. Školení probíhá přímo v tréninkových centrech automobilek a zahrnuje teoretickou i praktickou část, jako je deaktivace baterií nebo hašení elektromobilů. Odhadované náklady na jedno školení pro 10 hasičů činí 30 000 Kč, přičemž financování je zajištěno prostřednictvím sponzoringu automobilky. Očekávaným výsledkem je zvýšení připravenosti hasičů na stále častější zásahy spojené s elektromobilitou.

Další oblastí je spolupráce s chemickými závody, které nabízejí praktická cvičení na svých zařízeních. Tyto tréninky simulují zásahy při úniku nebezpečných látek nebo haváriích v průmyslových objektech. Náklady na jedno cvičení v chemickém závodě činí přibližně 20 000 Kč, což zahrnuje školitele, ochranné prostředky a materiál. Přínosem této spolupráce je hlubší pochopení práce s chemickými látkami a snížení rizika při reálných zásazích.

Spolupráce s univerzitami a odbornými institucemi zahrnuje vývoj specializovaných výcvikových programů, které reflektují nejnovější vědecké poznatky. Univerzity poskytují odborníky pro školení, například v oblasti psychologie zásahových jednotek nebo pokročilých technologií. Náklady na vytvoření jednoho specializovaného kurzu ve spolupráci s univerzitou činí přibližně 50 000 Kč, včetně odměny pro lektory a nákladů na přípravu výukových materiálů. Tato spolupráce posiluje odbornou úroveň hasičů a zajišťuje aktuálnost jejich přípravy.

Praktická spolupráce s dalšími složkami IZS, jako jsou zdravotnická záchranná služba a policie, probíhá formou společných taktických cvičení. Tato cvičení simulují komplexní situace, které vyžadují úzkou spolupráci všech složek. Náklady na jedno takové cvičení pro všechny zúčastněné strany činí 100 000 Kč, přičemž tyto náklady jsou sdíleny mezi jednotlivými organizacemi. Výsledkem je zlepšení koordinace, komunikace a efektivity při reálných zásazích.

Zavedení spolupráce s výrobcí hasičské techniky zahrnuje testování nových nástrojů a vybavení přímo na pobočných stanicích. Výrobci poskytují hasičům demonstrace a školení zaměřená na efektivní používání moderní techniky, například pokročilých termokamer nebo dronů. Náklady na jedno školení činí přibližně 15 000 Kč, přičemž výrobci často nabízejí tyto programy za zvýhodněných podmínek. Očekávaným výsledkem je lepší využití dostupné techniky a zvýšení efektivity zásahů.

Pro zajištění udržitelnosti spolupráce se vytváří koordinační tým, který se věnuje plánování a organizaci společných aktivit s externími partnery. Náklady na tento tým zahrnují mzdu pro jednoho koordinátora na částečný úvazek, přibližně 15 000 Kč měsíčně, a roční provozní náklady kolem 50 000 Kč. Tento tým plánuje jednotlivé aktivity, vyhledává nové možnosti spolupráce a zajišťuje získávání financí.

Nakonec se vytváří platforma pro sdílení zkušeností a výměnu informací mezi HZS a externími organizacemi. Tato platforma má podobu pravidelných konferencí nebo online

portálu, kde jsou dostupné výukové materiály, zprávy z výcviku a návrhy na zlepšení. Pořádání jedné konference ročně stojí přibližně 80 000 Kč, což představuje investici do zlepšení komunikace a efektivního sdílení znalostí. Platforma posiluje vazby mezi jednotlivými partnery.

ZÁVĚR

Teoretická část práce se zaměřila na definici a analýzu odborné přípravy příslušníků HZS, a to se zvláštním důrazem na rozdíly mezi centrálními a pobočnými stanicemi. Byly popsány legislativní rámce, které stanovují požadavky na odbornou přípravu, včetně vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a výkonu služby jednotek požární ochrany, a dalších předpisů. Teoretická část rovněž zahrnovala přehled současných metod odborné přípravy, zahrnující teoretická školení, praktický výcvik a využití moderních technologií, jako jsou simulátory a virtuální realita. Byl zdůrazněn význam pravidelného vzdělávání pro zajištění bezpečnosti a efektivity při zásazích.

Práce dále analyzovala faktory ovlivňující kvalitu odborné přípravy, jako je dostupnost technologií, organizace výcviku a spolupráce s externími organizacemi. Centrální stanice byly identifikovány jako lépe vybavené, s pravidelnějším přístupem k moderním výukovým nástrojům a specializovaným kurzům. Pobočné stanice naopak čelí omezením v oblasti financí, personálních kapacit a vybavení, což je jedním z hlavních rozdílů v úrovni přípravy mezi těmito dvěma typy stanic.

Praktická část práce se zaměřila na realizaci dotazníkového šetření mezi příslušníky pobočných stanic HZS Zlínského kraje. Dotazník obsahoval otázky zaměřené na hodnocení kvality odborné přípravy, dostupnosti výcvikových pomůcek, organizace výcviku a spolupráce s externími partnery. Bylo analyzováno relevantní množství odpovědí, které poskytly ucelený přehled o hlavních nedostacích a silných stránkách odborné přípravy na pobočných stanicích. Výsledky šetření odhalily, že respondenti nejčastěji vnímají jako problém nedostatečnou dostupnost moderních technologií a nízkou frekvenci specializovaných kurzů, což omezuje efektivitu odborné přípravy.

Analýza odpovědí ukázala, že pobočné stanice mají výrazné rezervy v oblasti plánování a organizace odborné přípravy. Časté přesuny termínů a nedostatek času na školení vedou ke stresu a ovlivňují schopnost hasičů plně využít potenciál výcviku. Výsledky rovněž potvrdily, že spolupráce s externími organizacemi je na pobočných stanicích méně rozvinutá než na centrálních stanicích, což omezuje možnosti využití nejnovějších poznatků a technologií.

Na základě těchto zjištění byla navržena konkrétní opatření pro zlepšení odborné přípravy. Jelikož pobočné stanice často nemají dostatečné prostorové možnosti, není možné uvažovat o budování výcvikových zařízení přímo na těchto stanicích. Alternativním

řešením by mohlo být rozšíření možností využívat regionální výcviková centra nebo sdílet výcvikové prostory, které by mohly sloužit všem krajským jednotkám. Možným dlouhodobým opatřením je zvážit přesun některých pobočných stanic na lokality s lepšími prostorovými podmínkami pro výcvik. Zvláštní důraz byl kladen na rozšíření spolupráce s externími partnery, jako jsou automobilky, chemické závody a univerzity, které mohou poskytovat školení a odborné znalosti. Byly odhadnuty náklady na jednotlivé návrhy a identifikovány potenciální zdroje financování, včetně dotačních programů a sponzoringu.

Práce rovněž zdůraznila rozdíly mezi centrálními a pobočnými stanicemi, přičemž nelze konstatovat, že centrální stanice disponují výhradně nejmodernějším vybavením. Tyto stanice mají pouze širší spektrum techniky, což však neznamená, že všichni hasiči na pobočných stanicích vědí, co vše je k dispozici a jak dané vybavení používat. Velitelé pobočných družstev navíc často nejsou dostatečně informováni o možnostech využití techniky při výjezdech. Tato opatření reflektují potřebu systémového přístupu, který bude zohledňovat specifika pobočných stanic a jejich omezené zdroje.

Práce poskytla ucelený pohled na současný stav odborné přípravy na pobočných stanicích HZS Zlínského kraje, identifikovala problémy a nabídla konkrétní řešení. Navržené změny mají potenciál zlepšit kvalitu odborné přípravy, snížit rozdíly mezi stanicemi a zvýšit bezpečnost a efektivitu práce hasičů. Tyto návrhy mohou sloužit jako inspirace pro další kraje a stát se součástí systémových změn v rámci celého HZS.

Práce splnila svůj hlavní cíl, kterým bylo analyzovat systém odborné přípravy na pobočných stanicích HZS Zlínského kraje a identifikovat možnosti jejího zlepšení. Na základě realizovaného dotazníkového šetření bylo zhodnoceno, jak hasiči na pobočných stanicích vnímají kvalitu odborné přípravy, jaké nedostatky v ní spatřují a jaké faktory ovlivňují její efektivitu. Byly popsány hlavní oblasti, kde systém přípravy vykazuje slabiny, jako je omezená dostupnost moderních technologií, nepravidelnost specializovaných kurzů a nedostatečná organizace výcviku. Tato analýza poskytla relevantní základ pro návrh konkrétních opatření, která by mohla vést ke zlepšení současného stavu.

Práce rovněž hodnotila současný stav odborné přípravy a odhalila rozdíly mezi centrálními a pobočnými stanicemi. Bylo zjištěno, že centrální stanice disponují modernějším vybavením, častějším přístupem ke specializovaným kurzům a efektivnější organizací výcviku. Tato disproporce byla podrobně analyzována a práce nabídla konkrétní návrhy, jak tyto rozdíly zmenšit. Lze například zavést přenosné simulátory, zvýšit dostupnost

specializovaných kurzů a vytvořit digitální systém pro efektivnější plánování výcviku. Díky těmto návrhům byl splněn požadavek na prozkoumání vlivu rozdílných podmínek mezi těmito typy stanic na kvalitu odborné přípravy.

Součástí práce bylo také zhodnocení spolupráce s externími organizacemi a identifikace jejich přínosů a nedostatků. Bylo zjištěno, že centrální stanice mají výrazně lepší přístup k partnerství s univerzitami, technologickými firmami nebo dalšími složkami IZS, zatímco na pobočných stanicích tato spolupráce často chybí. Práce navrhla opatření, jako je intenzivnější zapojení automobilových společností do školení zaměřených na hašení elektromobilů, spolupráce s chemickými závody pro simulace průmyslových havárií nebo zapojení univerzit do tvorby moderních výukových programů. Tato opatření směřují ke zlepšení kvality přípravy na pobočných stanicích a jsou konkrétním výsledkem splnění stanovených cílů.

Diplomová práce věnovala pozornost také analýze moderních výcvikových metod. Byly představeny možnosti implementace technologií, jako jsou virtuální realita, přenosné simulátory nebo interaktivní výukové systémy, které umožňují bezpečný a efektivní nácvik krizových situací. Specificky byla řešena problematika zásahů u elektromobilů, což je aktuální téma, které vyžaduje nové přístupy a specializovaná školení. Návrhy na zavedení těchto technologií a školení reflektují moderní trendy v oblasti záchranářství a poskytují praktická řešení, jak zvýšit úroveň odborné přípravy.

Výstupem práce je soubor konkrétních návrhů na zlepšení odborné přípravy, který pokrývá všechny identifikované nedostatky. Návrhy jsou detailně rozpracovány, včetně odhadů finančních nákladů, organizace a očekávaných výsledků. Tato opatření směřují k posílení kvality odborné přípravy na pobočných stanicích, ke zlepšení připravenosti hasičů na mimořádné situace a ke snížení rozdílů mezi centrálními a pobočnými stanicemi.

Cíle práce byly splněny. Práce poskytla komplexní analýzu současného stavu odborné přípravy, identifikovala hlavní nedostatky a rozdíly, zhodnotila přínosy spolupráce s externími organizacemi a navrhla konkrétní opatření na zlepšení. Výsledky práce mají potenciál významně přispět k rozvoji odborné přípravy v rámci HZS Zlínského kraje a mohou být inspirací i pro další kraje či národní úroveň.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BENEKE, N., 2021. *Das Feuerwehr – Lehrbuch, Grundlagen-Technik Einsatz*. 7. auf. Verlage W. Kohlhammer. 1104 s. ISBN 978-3-17 040620-9.

BLAŽKOVÁ, K. a BUČEK, D., 2015. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení*. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86466-62-0.

BURKE, R. V.; IVERSON, E. a GOODHUE, C. J., 2019. Stress, trauma, and posttraumatic growth among firefighters. In: GEHER, R. L. (ed.). *The Positive Psychology of Heroism and Well-Being*. New York: Routledge, s. 135–149. ISBN 978-0367141151.

DANGERMOND, K.; WEEWER, R.; DUYNDAAM, J. a MACHIELSE, A., 2022. "The problem hasn't changed, but you're no longer left to deal with it on your own"-the role of informal peer support in helping firefighters cope with critical incidents. *International Journal of Emergency Services*. 11(2), 300–311. ISSN 2047-0908.

DÍAZ-TAMAYO, A. M.; ESCOBAR-MORANTES, J. R. a GARCÍA-PERDOMO, H. A., 2022. Coping strategies for exposure to trauma situations in first responders: a systematic review. *Prehospital and Disaster Medicine*. 37(6), 810–818. ISSN 1945-1938.

DILLON, J., 2019. *The Psychology of Firefighters*. New York: Routledge. ISBN 978-0367190463.

FOMYCH, M. V., 2023. Checking the effectiveness of modern technologies in the work of a psychologist with firefighters-rescuers. *Insight: the psychological dimensions of society*. 9, 169–189. ISSN 2664-6005.

FRANC, R., 2021. *Kontroly prostředků pro činnosti ve výšce a nad volnou hloubkou*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 97 880-7385-25-28.

GAMBIN, M.; SEKOWSKI, M. a MARCHEWKA, A., 2022. Relations between multidimensional attitude toward death and psychological distress in firefighters. *Death studies*. 46(1), 1768–1772. ISSN 1091-7683.

HAUGEN, P. T.; MCCRILLIS, A. M.; SMID, G. E. a NIJDAM, M. J., 2017. Mental health stigma and barriers to mental health care for first responders: A systematic review and meta analysis. *Journal of psychiatric research*. 94, 218–229. ISSN 1879-1379.

HROMADA, M., 2014. *Ochrana kritické infrastruktury ČR v odvětví energetiky*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-144-6.

- IGBOANUGO, S.; BIGELOW, P. L. a MIELKE, J. G., 2021. Health outcomes of psychosocial stress within firefighters: A systematic review of the research landscape. *Journal of occupational health*. 63(1), el2219. ISSN 1348-9585.
- ISAAC, G. M. a BUCHANAN, M. J., 2021. Extinguishing stigma among firefighters: An examination of stress, social support, and help-seeking attitudes. *Psychology*. 72(03), 349. ISSN 2152-7199.
- JAHNKE, S. A.; POSTON, W. S. C.; HADDOCK, C. K. a MURPHY, B., 2016. Firefighting and mental health: Experiences of repeated exposure to trauma. *Work*. 53(4), 737–744. ISSN 1875-9270.
- KAVAN, Š., 2015. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií. ISBN 978-80-87472-92-7.
- KIRSCHMAN, E., 2018. *Firefighter Resilience: A Guide to Psychological Fitness*. New York: Routledge. ISBN 978-1138565693.
- KOLEKTIV AUTORŮ, 2017. *Bojový řád jednotek požární ochrany II*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 713 s. ISBN 978-80-7385 197-2.
- KOLEKTIV AUTORŮ, 2020. *Modul – G: integrovaný záchranný systém a požární ochrana. Požární ochrana. Vydání první*. Praha: Ministerstvo vnitra. ISBN 978-80-7616-071-2.
- MARTINEZ-FIESTAS, M.; RODRÍGUEZ-GARZÓN, L. a DELGADO-PADIAL, A., 2020. Firefighter perception of risk: A multinational analysis. *Safety science*. 123, 104545. ISSN 1879-1042.
- MV – GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR, 2018 *Hasičský záchranný sbor České republiky*. Praha: Ministerstvo vnitra. ISBN 978-80-87544-63-1.
- NEUGEBAUER, T., 2018. *Vyhledání a vyhodnocení rizik v praxi*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-072-2.
- NICHOLSON, I., 2024. *Climbing Self-Rescue: Essential Skills, Technical Tips & Improvised Solutions*. Harbor Island: Mountaineers Books. ISBN 168-05-162-05.
- NITRA, J., 2020. *Pompiěři, požárníci, hasiči*. Praha: Triton. ISBN 978-80-7553-796-6.
- PROCHÁZKOVÁ, D. a PROCHÁZKA, J., 2014. *Krizové řízení*. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje Praha. ISBN 978-80 87174-30-2.

- RICHTER, R., 2018. *Slovník pojmů krizového řízení*. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-87544-91-4.
- ROBERTS, K. A., 2020. *Firefighter Mental Health and Resilience: A Guide for Fire Chiefs, Firefighters, and Their Families*. New York: Springer. ISBN 978-3030555276.
- ŠTĚTINA, J., 2014. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4578-7.
- TEOH, K. R. H.; LIMA, E. D.; VASCONCELOS, A.; NASCIMENTO, E. D. a COX, T., 2019. Trauma and work factors as predictors of firefighters' psychiatric distress. *Occupational Medicine*. 69(8-9), 598–603. ISSN 1471-8405.
- VAŇURA, M., 2019. *Legenda českého záchrannářství: největší případy a pohled do zákulisí práce záchrannářů, hasičů, horské služby a dalších*. Praha: XYZ. ISBN 978-80-7597-237-8.
- VILÁŠEK, J.; FIALA, M. a VONDRÁŠEK, D., 2014. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Univerzita Karlova v Praze. ISBN 978-80-246-2477-8.
- VUJANOVIC, A. A., a TRAN, J. K., 2021. Providing psychological services to firefighters. *Journal of health service psychology*. 47(3), 137–148. ISSN 2662-2653.
- ZPĚVÁK, A., 2019. *Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-199-8.

Legislativní předpisy

ČESKO, 1985. *Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS, © 2010–2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>. [cit. 2025-02-02].

ČESKO, 2000. *Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS, © 2010–2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-238>. [cit. 2025-02-02].

ČESKO, 2001. *Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS, © 2010–2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-247>. [cit. 2025-02-02].

ČESKO, 2002. *Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS, © 2010–2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>. [cit. 2025-02-02].

ČESKO, 2003. *Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS, © 2010–2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>. [cit. 2025-02-02].

ČESKO, 2015b. *Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky*. Online. In: *Zákony pro lidi*. AION CS, © 2010–2025. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>. [cit. 2025-02-02].

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Polygon Valašské Klobouky, zdroj:

<https://archiv.hzszlk.eu/aktuality8/0803/080319-6.jpg>44

Obrázek 2 – Fyzické testy příslušníků HS Luhačovice 2024, vlastní zpracování77

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Odpovědi na otázku č. 1, vlastní zpracování	79
Tabulka 2 – Odpovědi na otázku č. 2, vlastní zpracování	79
Tabulka 3 – Odpovědi na otázku č. 3, vlastní zpracování	79
Tabulka 4 – Odpovědi na otázku č. 4, vlastní zpracování	80
Tabulka 5 – Odpovědi na otázku č. 5, vlastní zpracování	80
Tabulka 6 – Odpovědi na otázku č. 6, vlastní zpracování	80
Tabulka 7 – Odpovědi na otázku č. 7, vlastní zpracování	81
Tabulka 8 – Odpovědi na otázku č. 8, vlastní zpracování	81
Tabulka 9 – Odpovědi na otázku č. 9, vlastní zpracování	81
Tabulka 10 – Odpovědi na otázku č. 10, vlastní zpracování	82
Tabulka 11 – Odpovědi na otázku č. 11, vlastní zpracování	82
Tabulka 12 – Odpovědi na otázku č. 12, vlastní zpracování	82
Tabulka 13 – Odpovědi na otázku č. 13, vlastní zpracování	83
Tabulka 14 – Odpovědi na otázku č. 14, vlastní zpracování	83
Tabulka 15 – Odpovědi na otázku č. 15, vlastní zpracování	83
Tabulka 16 – Odpovědi na otázku č. 16, vlastní zpracování	84
Tabulka 17 – Odpovědi na otázku č. 17, vlastní zpracování	84
Tabulka 18 – Odpovědi na otázku č. 18, vlastní zpracování	84
Tabulka 19 – Odpovědi na otázku č. 19, vlastní zpracování	85
Tabulka 20 – Odpovědi na otázku č. 20, vlastní zpracování	85

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Rizika ve výcviku na pobočných stanicích, vlastní zpracování	55
Graf 2 - Srovnání pobočných a centrálních stanic, vlastní zpracování	56

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

HZS ZLK	Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje
GŘ HZS ČR	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
IZS	integrovaný záchranný systém
EU	Evropská unie
NOV	nástupní odborný výcvik
CAS	cisternová automobilová stříkačka
OPIS	operační a informační středisko
AED	automatizovaný externí defibrilátor
BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
EKG	elektrokardiogram
KOPIS	krajské operační a informační středisko
VR	virtuální realita
AI	umělá inteligence

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Fyzické testy příslušníků HS Luhačovice

Příloha P II: Seznam otázek dotazníkového šetření

Příloha P III: Tabulky dotazníkového šetření

PŘÍLOHA P I: FYZICKÉ TESTY PŘÍSLUŠNÍKŮ HS LUHAČOVICE

Územní odbor Zlín - hodnocení fyzické způsobilosti 2024																				
č.	PS	Jméno	sk.	tab	věk	věková kat.	KLIKY		SHYBY		SED- LEH. PŘEDNO Ž		BĚH		PLAVÁNÍ		Σ	verdict	datum konání	místo
							počet	body	počet	body	počet	body	čas	body	čas	body				
1	LU	Příslušník 1 směna A	2	1	45	4	80	129		0	68	87	7:41	127		0	343	SPLNIL	30.05.2024	2
2	LU	Příslušník 2 směna A	2	1	42	4	78	125		0	110	171	8:47	94		0	390	SPLNIL	30.05.2024	1
3	LU	Příslušník 3 směna A	2	1	31	2	57	75		0	68	75		0	3:43	85	235	SPLNIL	28.05.2024	10
4	LU	Příslušník 4 směna A	2	1	26	1	63	81		0	81	93		0	4:17	61	235	SPLNIL	28.05.2024	10
5	LU	Příslušník 5 směna A	2	1	31	2	48	57		0	60	59	8:41	62		0	178	SPLNIL	30.05.2024	16
6	LU	Příslušník 1 směna B	2	1	46	5	36	45		0	70	97	9:40	87		0	229	SPLNIL	28.05.2024	12
7	LU	Příslušník 2 směna B	2	1	31	2	60	81		0	61	61	8:00	82		0	224	SPLNIL	28.05.2024	13
8	LU	Příslušník 3 směna B	2	1	31	2	79	119		0	81	101		0	3:47	83	303	SPLNIL	28.05.2024	3
9	LU	Příslušník 4 směna B	2	1	56	6	60	99		0	35	35	9:31	111		0	245	SPLNIL	28.05.2024	9
10	LU	Příslušník 5 směna B	2	1	22	1	75	105		0	70	71	8:47	48		0	224	SPLNIL	28.05.2024	13
11	LU	Příslušník 1 směna C	2	1	37	3	52	69		0	59	63	8:50	72		0	204	SPLNIL	23.05.2024	15
12	LU	Příslušník 2 směna C	2	1	29	1	79	113		0	100	131	8:14	58		0	302	SPLNIL	23.05.2024	4
13	LU	Příslušník 3 směna C	2	1	44	4	60	89		0	65	81	8:55	90		0	260	SPLNIL	23.05.2024	7
14	LU	Příslušník 4 směna C	2	1	40	3	69	103		0	65	75	8:21	87		0	265	SPLNIL	23.05.2024	6
15	LU	Příslušník 5 směna C	2	1	58	6	50	79		0	64	93		0	4:59	81	253	SPLNIL	21.05.2024	8
16	LU	Příslušník 1 denní	2	1	48	5	75	123		0	70	97	10:00	77		0	297	SPLNIL	29.05.2024	5

Obrázek 2 – Fyzické testy příslušníků HS Luhačovice 2024, vlastní zpracování

PŘÍLOHA P II: SEZNAM OTÁZEK DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Otázka č. 1: *Jak hodnotíte časovou dostupnost povinného výcviku?*

Otázka č. 2: *Jak hodnotíte kvalitu školitelů během povinného výcviku?*

Otázka č. 3: *Jak hodnotíte relevanci povinného výcviku pro vaši praxi?*

Otázka č. 4: *Jaký vliv má povinný výcvik na vaši pracovní zátěž?*

Otázka č. 5: *Jak hodnotíte frekvenci povinného výcviku?*

Otázka č. 6: *Jak hodnotíte dostupnost vybavení a techniky během odborné přípravy na vaší stanici?*

Otázka č. 7: *Jaký je váš názor na úroveň modernizace metod odborné přípravy na vaší stanici?*

Otázka č. 8: *Jaký přínos má spolupráce s externími organizacemi (např. školicími centry) pro kvalitu odborné přípravy na vaší stanici?*

Otázka č. 9: *Jak hodnotíte přizpůsobení obsahu výcviku specifickým podmínkám na vaší stanici?*

Otázka č. 10: *Jak hodnotíte možnosti zpětné vazby po absolvování povinného výcviku?*

Otázka č. 11: *Jak hodnotíte organizaci povinného výcviku na vaší stanici?*

Otázka č. 12: *Jaká je podle vás časová náročnost povinného výcviku?*

Otázka č. 13: *Jak hodnotíte možnosti specializovaných školení pro konkrétní činnosti na vaší stanici?*

Otázka č. 14: *Jaké jsou vaše zkušenosti s využitím moderních technologií při výcviku?*

Otázka č. 15: *Jak hodnotíte zapojení externích odborníků do odborné přípravy?*

Otázka č. 16: *Jak hodnotíte přístup vedení stanice k organizaci odborné přípravy?*

Otázka č. 17: *Jak hodnotíte dostupnost času na přípravu před povinným výcvikem?*

Otázka č. 18: *Jak hodnotíte frekvenci kontroly získaných dovedností po absolvování výcviku?*

Otázka č. 19: *Jak hodnotíte kvalitu spolupráce mezi stanicemi při organizaci odborné přípravy?*

Otázka č. 20: *Jak hodnotíte dostupnost odborných školení, která nejsou povinnou součástí přípravy?*

PŘÍLOHA P III: TABULKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Otázka č. 1: *Jak hodnotíte časovou dostupnost povinného výcviku?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi dobrá – výcvik je dobře plánován	25	20,50 %
Spíše dobrá – většina výcviku je dobře dostupná	40	32,80 %
Neutrální – dostupnost je přijatelná, ale jsou výjimky	30	24,60 %
Spíše špatná – výcvik často koliduje s jinými povinnostmi	15	12,30 %
Velmi špatná – dostupnost je nevyhovující	12	9,80 %

Tabulka 1 – Odpovědi na otázku č. 1, vlastní zpracování

Otázka č. 2: *Jak hodnotíte kvalitu školitelů během povinného výcviku?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Výborná – školitelé jsou vždy profesionální	32	26,20 %
Velmi dobrá – většinou splňují očekávání	50	41,00 %
Průměrná – kvalita školitelů je proměnlivá	25	20,50 %
Spíše špatná – školitelé často nedosahují požadované úrovně	10	8,20 %
Velmi špatná – kvalita je nevyhovující	5	4,10 %

Tabulka 2 – Odpovědi na otázku č. 2, vlastní zpracování

Otázka č. 3: *Jak hodnotíte relevanci povinného výcviku pro vaši praxi?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi relevantní – výcvik odpovídá požadavkům praxe	45	36,90 %
Spíše relevantní – většina výcviku je užitečná	40	32,80 %
Neutrální – některý druh výcviku je užitečný, jiné méně	25	20,50 %
Spíše nerelevantní – mnoho druhů výcviku nepovažují za přínos	8	6,60 %
Velmi nerelevantní – výcvik často neodpovídá realitě	4	3,30 %

Tabulka 3 – Odpovědi na otázku č. 3, vlastní zpracování

Otázka č. 4: *Jaký vliv má povinný výcvik na vaši pracovní zátěž?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Minimální – výcvik nijak výrazně nezatežuje	15	12,30 %
Malý – výcvik lze většinou dobře skloubit s ostatními povinnostmi	40	32,80 %
Střední – výcvik představuje náročnější, ale zvládnutelnou zátěž	35	28,70 %
Vysoký – výcvik často narušuje pracovní nebo osobní režim	22	18,00 %
Extrémní – výcvik je velmi časově a fyzicky náročný	10	8,20 %

Tabulka 4 – Odpovědi na otázku č. 4, vlastní zpracování

Otázka č. 5: *Jak hodnotíte frekvenci povinného výcviku?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi dobrá – frekvence je optimální	30	24,60 %
Spíše dobrá – většinou je rozvržení výcviku vyhovující	50	41,00 %
Neutrální – frekvence je přijatelná, ale existují výjimky	25	20,50 %
Spíše špatná – výcvik je příliš častý	10	8,20 %
Velmi špatná – frekvence je příliš vysoká nebo nevhodná	7	5,70 %

Tabulka 5 – Odpovědi na otázku č. 5, vlastní zpracování

Otázka č. 6: *Jak hodnotíte dostupnost vybavení a techniky během odborné přípravy na vaší stanici?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi dobrá – veškeré vybavení je vždy k dispozici	28	23,00 %
Spíše dobrá – většina vybavení je dostupná, drobné nedostatky	40	32,80 %
Průměrná – často dochází k omezení dostupnosti vybavení	30	24,60 %
Spíše špatná – nedostatek techniky nebo pomůcek	15	12,30 %
Velmi špatná – vybavení často chybí nebo je nefunkční	9	7,40 %

Tabulka 6 – Odpovědi na otázku č. 6, vlastní zpracování

Otázka č. 7: *Jaký je váš názor na úroveň modernizace metod odborné přípravy na vaší stanici?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi moderní – využívají se nejnovější metody a technologie	15	12,30 %
Spíše moderní – některé moderní metody se využívají	35	28,70 %
Průměrná – modernizace probíhá, ale nedostatečným tempem	40	32,80 %
Spíše zastaralá – využívají se převážně tradiční metody	20	16,40 %
Velmi zastaralá – příprava neodpovídá moderním požadavkům	12	9,80 %

Tabulka 7 – Odpovědi na otázku č. 7, vlastní zpracování

Otázka č. 8: *Jaký přínos má spolupráce s externími organizacemi (např. školicími centry) pro kvalitu odborné přípravy na vaší stanici?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi vysoký – spolupráce výrazně zlepšuje kvalitu	20	16,40 %
Spíše vysoký – spolupráce má pozitivní vliv	42	34,40 %
Průměrný – přínos je závislý na konkrétní situaci	30	24,60 %
Spíše nízký – spolupráce má jen omezený dopad	18	14,80 %
Velmi nízký – spolupráce nepřináší žádné zlepšení	12	9,80 %

Tabulka 8 – Odpovědi na otázku č. 8, vlastní zpracování

Otázka č. 9: *Jak hodnotíte přizpůsobení obsahu výcviku specifickým podmínkám na vaší stanici?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Výborné – obsah je plně přizpůsoben specifikům naší stanice	18	14,80 %
Velmi dobré – většina výcviku zohledňuje naše podmínky	40	32,80 %
Průměrné – část výcviku je relevantní, část méně	35	28,70 %
Spíše nedostatečné – obsah výcviku je často obecný	20	16,40 %
Velmi nedostatečné – výcvik nereflektuje specifika naší stanice	9	7,40 %

Tabulka 9 – Odpovědi na otázku č. 9, vlastní zpracování

Otázka č. 10: *Jak hodnotíte možnosti zpětné vazby po absolvování povinného výcviku?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Výborné – zpětná vazba je vždy vyžadována a zohledňována	20	16,40 %
Velmi dobré – zpětná vazba je často požadována	35	28,70 %
Přiměřené – zpětná vazba je zohledněna jen občas	40	32,80 %
Spíše nedostatečné – zpětná vazba je zřídka požadována	18	14,80 %
Velmi nedostatečné – zpětná vazba není vyžadována ani využívána	9	7,40 %

Tabulka 10 – Odpovědi na otázku č. 10, vlastní zpracování

Otázka č. 11: *Jak hodnotíte organizaci povinného výcviku na vaší stanici?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Výborná – organizace je bezchybná	25	20,50 %
Velmi dobrá – organizace je většinou efektivní	40	32,80 %
Přiměřená – organizace má určité nedostatky	35	28,70 %
Spíše nedostatečná – organizace často postrádá efektivitu	15	12,30 %
Velmi nedostatečná – organizace je chaotická	7	5,70 %

Tabulka 11 – Odpovědi na otázku č. 11, vlastní zpracování

Otázka č. 12: *Jaká je podle vás časová náročnost povinného výcviku?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Přiměřená – odpovídá nárokům a možnostem	45	36,90 %
Spíše přiměřená – občas je časově náročná	40	32,80 %
Neutrální – časová náročnost je akceptovatelná	20	16,40 %
Spíše nepřiměřená – časová náročnost je problematická	10	8,20 %
Velmi nepřiměřená – časově neúnosná	7	5,70 %

Tabulka 12 – Odpovědi na otázku č. 12, vlastní zpracování

Otázka č. 13: *Jak hodnotíte možnosti specializovaných školení pro konkrétní činnosti na vaší stanici?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Výborné – školení plně odpovídají specifikům stanice	18	14,80 %
Velmi dobré – většina školení je relevantní	35	28,70 %
Přiměřené – specializace je částečně zohledněna	40	32,80 %
Spíše nedostatečné – školení často neodpovídají potřebám	20	16,40 %
Velmi nedostatečné – školení zcela postrádají relevanci	9	7,40 %

Tabulka 13 – Odpovědi na otázku č. 13, vlastní zpracování

Otázka č. 14: *Jaké jsou vaše zkušenosti s využitím moderních technologií při výcviku?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi dobré – moderní technologie jsou pravidelně využívány	20	16,40 %
Dobré – technologie jsou využívány, ale pouze omezeně	35	28,70 %
Přiměřené – využití technologií je nepravidelné	40	32,80 %
Nedostatečné – technologie jsou využívány jen minimálně	18	14,80 %
Velmi nedostatečné – technologie nejsou využívány vůbec	9	7,40 %

Tabulka 14 – Odpovědi na otázku č. 14, vlastní zpracování

Otázka č. 15: *Jak hodnotíte zapojení externích odborníků do odborné přípravy?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi dobré – odborníci jsou pravidelně zapojováni	18	14,80 %
Dobré – externisté jsou využíváni, ale pouze při některém druhu výcviku	40	32,80 %
Přiměřené – zapojení externistů je nepravidelné	35	28,70 %
Nedostatečné – externí odborníci jsou zapojováni jen výjimečně	20	16,40 %
Velmi nedostatečné – externí odborníci nejsou zapojováni vůbec	9	7,40 %

Tabulka 15 – Odpovědi na otázku č. 15, vlastní zpracování

Otázka č. 16: *Jak hodnotíte přístup vedení stanice k organizaci odborné přípravy?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi dobrý – vedení aktivně podporuje odbornou přípravu	30	24,60 %
Dobré – vedení se většinou snaží zajistit kvalitní přípravu	40	32,80 %
Přiměřené – podpora odborné přípravy je občas nedostatečná	30	24,60 %
Spíše nedostatečný – vedení málo podporuje odbornou přípravu	15	12,30 %
Velmi nedostatečný – odborná příprava není prioritou vedení	7	5,70 %

Tabulka 16 – Odpovědi na otázku č. 16, vlastní zpracování

Otázka č. 17: *Jak hodnotíte dostupnost času na přípravu před povinným výcvikem?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi dobrá – na přípravu je vždy dostatek času	25	20,50 %
Dobrá – většinou je čas na přípravu dostačující	40	32,80 %
Přiměřená – někdy je čas na přípravu omezený	30	24,60 %
Spíše nedostatečná – čas na přípravu je často nedostačující	20	16,40 %
Velmi nedostatečná – na přípravu není téměř žádný čas	7	5,70 %

Tabulka 17 – Odpovědi na otázku č. 17, vlastní zpracování

Otázka č. 18: *Jak hodnotíte frekvenci kontroly získaných dovedností po absolvování výcviku?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi dobrá – kontrola probíhá pravidelně a je důkladná	20	16,40 %
Dobrá – kontrola probíhá většinou dostatečně	40	32,80 %
Přiměřená – kontrola je nepravidelná nebo jen povrchní	35	28,70 %
Spíše nedostatečná – kontrola dovedností probíhá jen zřídka	18	14,80 %
Velmi nedostatečná – kontrola neprobíhá téměř vůbec	9	7,40 %

Tabulka 18 – Odpovědi na otázku č. 18, vlastní zpracování

Otázka č. 19: *Jak hodnotíte kvalitu spolupráce mezi stanicemi při organizaci odborné přípravy?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi dobrá – spolupráce je efektivní a přínosná	28	23,00 %
Dobrá – spolupráce většinou dobře funguje	40	32,80 %
Přiměřená – spolupráce je občas problematická	30	24,60 %
Spíše nedostatečná – spolupráce je nedostatečně koordinovaná	15	12,30 %
Velmi nedostatečná – spolupráce téměř neexistuje	9	7,40 %

Tabulka 19 – Odpovědi na otázku č. 19, vlastní zpracování

Otázka č. 20: *Jak hodnotíte dostupnost odborných školení, která nejsou povinnou součástí přípravy?*

	Počet respondentů	Procentuální zastoupení
Velmi dobrá – školení jsou snadno dostupná	22	18,00 %
Dobrá – školení jsou většinou dostupná	40	32,80 %
Přiměřená – dostupnost školení je občas omezena	35	28,70 %
Spíše nedostatečná – školení nejsou dostatečně zajištěna	15	12,30 %
Velmi nedostatečná – odborná školení téměř nejsou dostupná	10	8,20 %

Tabulka 20 – Odpovědi na otázku č. 20, vlastní zpracování